

DIAGNOZA SŁUŻĄCA
WYZNACZENIU OBSZARU
ZDEGRADOWANEGO
I OBSZARU REWITALIZACJI
GMINY ZAŁUSKI

SPIS TREŚCI

1. Słowniczek pojęć.....	3
2. Charakterystyka Gminy Załuski	4
2.1 Informacje podstawowe.....	4
2.2 Zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania Gminy Załuski.....	5
3. Metodyka wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	9
3.1 Metodyka prac przyjęta w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Załuski	9
3.2 Podział Gminy Załuski na jednostki analityczne	11
3.3 Wybór wskaźników służących dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych.....	14
4. Analiza wskaźnikowa jednostek analitycznych.....	18
4.1 Sfera społeczna	18
4.2 Sfera gospodarcza.....	38
4.3 Sfera środowiskowa.....	43
4.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	45
4.5 Sfera techniczna.....	47
5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego.....	49
6. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	52

1. Słowniczek pojęć

REWITALIZACJA – rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

OBSZAR ZDEGRADOWANY – obszar Gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego możliwe jest tylko w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

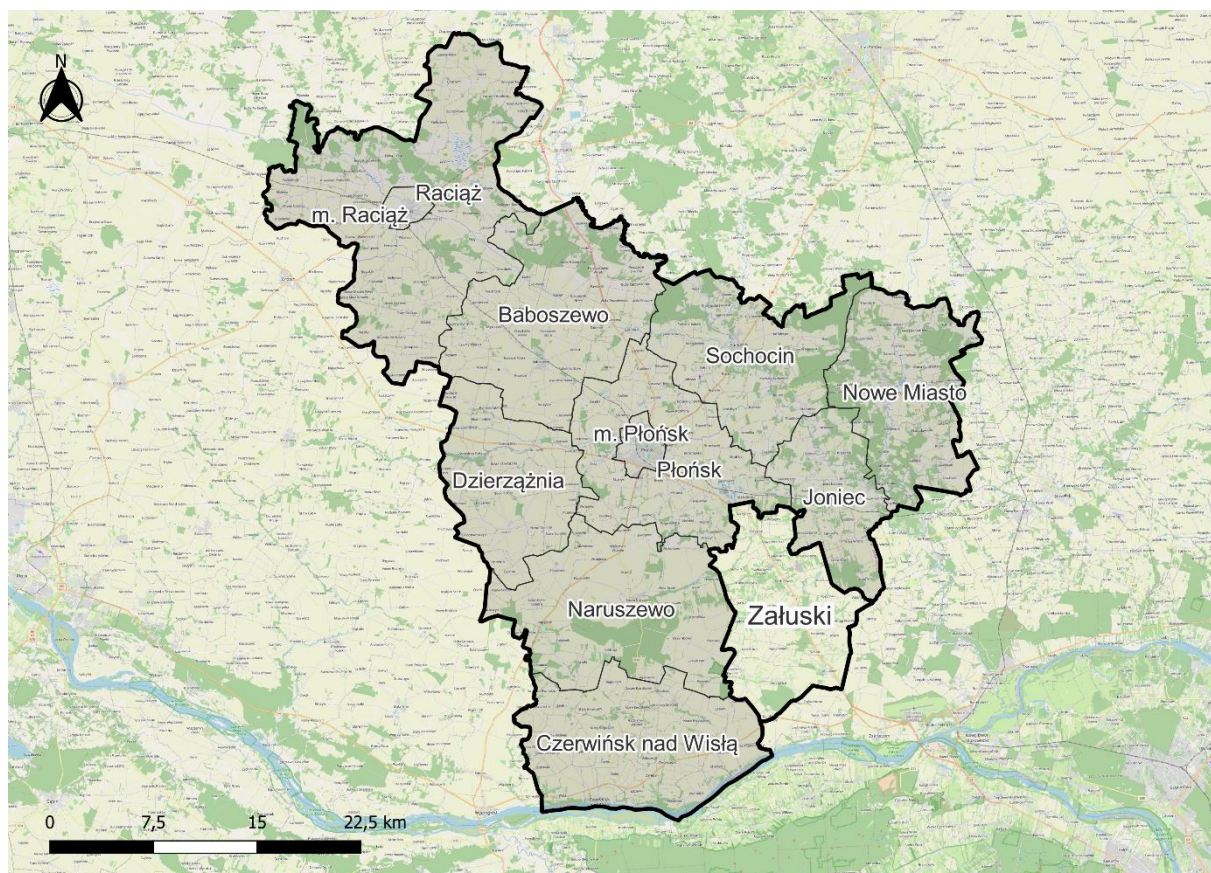
1. Gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
2. Środowiskowych - w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska,
3. Przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych,
4. Technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

OBSZAR REWITALIZACJI – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20 % powierzchni Gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30 % liczby jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

2. Charakterystyka Gminy Załuski

2.1 Informacje podstawowe

Gmina Załuski to gmina wiejska położona przy południowo-wschodniej granicy powiatu płońskiego w województwie mazowieckim. Oddalona jest o około 40 km od miasta stołecznego Warszawy. Całkowita powierzchnia Gminy zajmuje 108,48 km², co stanowi 8% powierzchni powiatu. Ponad 90 ha jej powierzchni zajmują użytki rolne, jest to 83,3% całkowitej powierzchni Gminy. Lasy pokrywają jedynie 8% jej powierzchni. Z uwagi na taką strukturę użytkowania ziemi, charakter tej jednostki określa się jako rolniczy.

Ryc. 1. Położenie Gminy Załuski na tle powiatu płońskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W skład Gminy Załuski wchodzi 30 sołectw: Falbogi Wielkie, Gostolin, Kamienica, Kamienica-Wygoda, Karolinowo, Koryciska, Kroczewo, Michałówek, Naborówiec, Naborowo, Naborowo-Parcele, Niepiekła, Nowe Olszyny, Nowe Wrońska, Przyborowice Dolne, Przyborowice Górne, Sadówiec, Słotwin, Smulska, Sobole, Stare Olszyny, Stare Wrońska, Stróżewo, Szczytniki, Szczytno, Wilamy, Wojny, Załuski, Zdunowo oraz Złotopolice.

Gmina sąsiaduje łącznie z 5 innymi gminami, z czego 4 z nich położone są w tym samym powiecie, są to: gmina miejsko-wiejska Czerwińsk nad Wisłą, gminy wiejskie: Joniec,

Naruszewo i Płońsk. Gminą spoza powiatu jest gmina miejsko-wiejska Zakroczym, znajdująca się w powiecie nowodworskim.

2.2 Zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania Gminy Załuski

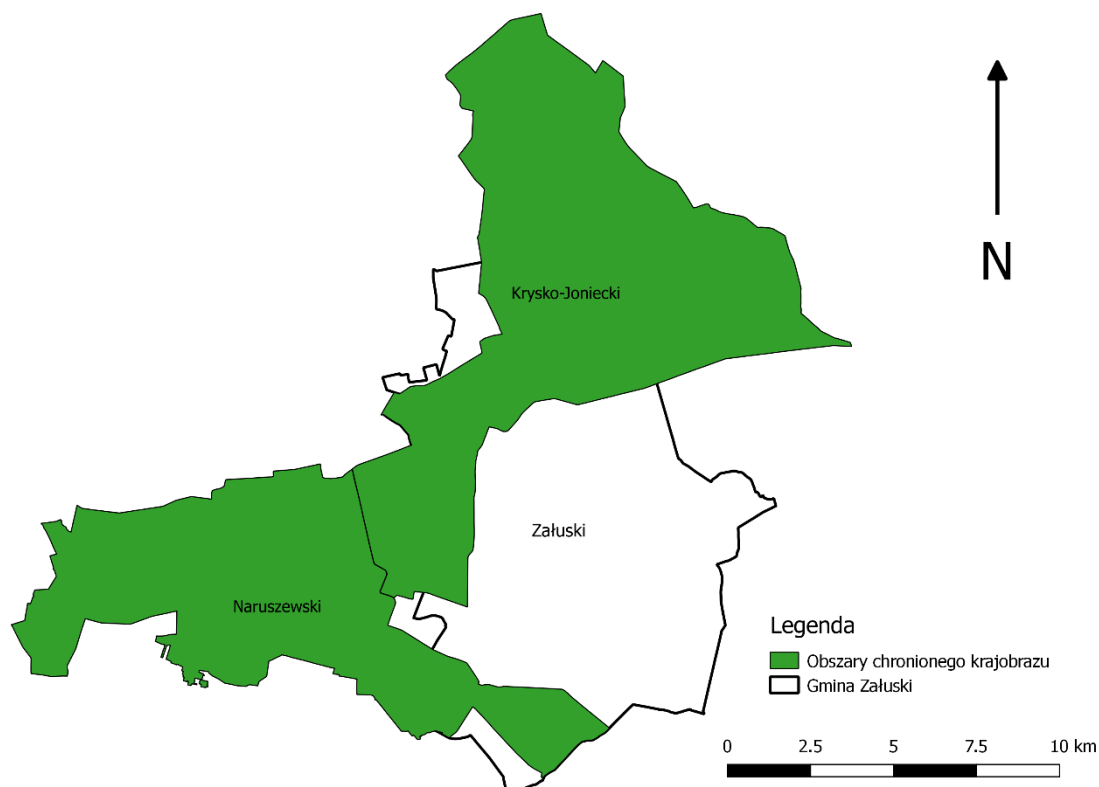
Gmina Załuski uwzględniona została w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, który uchwalony został dnia 19 grudnia 2018 r. uchwałą nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego (Dz. Urz. Woj. Maz. z dnia 28 grudnia 2018 r. poz. 13180). Zakwalifikowano ją do obszarów o najniższym stopniu rozwoju oraz obszarów o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe. Gmina nie podlega pod miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego, jakim na terenie województwa mazowieckiego jest MOF Warszawa, ale wpisuje się w miejskie obszary funkcjonalne ośrodków lokalnych. Uzupełniają one ośrodki subregionalne, które stanowią zasób usług społecznych, w szczególności w aspekcie obszarów wiejskich oraz aktywizacji otaczających obszarów, a także centra administracyjne i usługowe dla otaczających je terenów wiejskich, pełniąc funkcje usługowe, m. in. w zakresie: edukacji, kultury, transportu publicznego czy usług teleinformatycznych.

Gmina Załuski zaklasyfikowana została również do obszarów funkcjonalnych wymagających restrukturyzacji i rozwoju nowych funkcji przy wsparciu instrumentów właściwych polityce regionalnej:

- obszarów o najniższym stopniu rozwoju – są to tereny o pogarszającej się sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Przyczyna tej sytuacji wynika z niskiego poziomu PKB per capita, słabej dostępności oraz jakości usług publicznych, małego potencjału ośrodków wiejskich, słabo rozwiniętej sieci osadniczej i zaburzonej strukturze demograficznej,
- obszarów o najniższym poziomie dostępu do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe – ze względu na położenie z dala od większych miast mieszkańcy Gminy mają utrudniony dostęp do usług publicznych oraz infrastruktury społecznej i technicznej.

Nadrzędnym dokumentem planistycznym Gminy jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Dla Gminy Załuski Studium przyjęte zostało uchwałą nr 102/XXIX/2002 Rady Gminy Załuski z dnia 24 kwietnia 2002 roku. Ostatnia ocena aktualności Studium dokonana została w 2016 roku. Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w Gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które pokrywają Gminę w 36%.

Gminę Załuski charakteryzują szczególne walory krajobrazowe. Znajduje się ona w zasięgu dwóch obszarów chronionego krajobrazu, które pokrywają 30% jej powierzchni. Do obszarów tych zalicza się: Naruszewski Obszar Chronionego Krajobrazu (7 030,2 ha) oraz Krysko-Joniecki Obszar Chronionego Krajobrazu (9 203,4 ha).

Ryc. 2. Obszary chronionego krajobrazu na terenie Gminy Załuski

Źródło: wykonanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Naruszewski Obszar Chronionego Krajobrazu charakteryzuje się atrakcyjnym krajobrazowo fragmentem Wysoczyzny Ciechanowskiej rozciągającym się od Nasielska do Pułtuska, z ostańcami wzgórz morenowych i kemowych oraz obszarami leśnymi i bagiennymi. Z kolei Krysko-Joniecki Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest na terenie Wysoczyzny Płońskiej, stanowi go morenowa równina urozmaicona łańcuchem wzgórz morenowych i kemowych o wysokości do 100 m n.p.m. o charakterze typowo rolniczym, z niewielkimi powierzchniami leśnymi.

Problemem przestrzennym, uniemożliwiającym mieszkańcom Gminy swobodne przemieszczanie się zarówno w ruchu pieszym jak i drogowym, jest przebiegająca przez całą jej długość międzynarodowa trasa E77, która stanowi drogę krajową nr 7 relacji Warszawa-Gdańsk, dzieląca Gminę Załuski na dwie części – wschodnią i zachodnią. Jest to bariera kreująca zaburzenia w spójnym funkcjonowaniu Gminy jako całości, przyczynia się również do nierównomiernego rozwoju różnych jej części. Gminę Załuski przecina także droga wojewódzka nr 571 relacji Naruszewo-Nasielsk. Oprócz tego po południowej stronie Gminy, poza jej granicami, przebiega droga krajowa nr 62 łącząca Strzelno ze Siemiatyczami.

Miasto Płońsk i Nowy Dwór Mazowiecki to miasta znajdujące się w odległości ok. 20 km od ośrodka gminnego, które znajdują się w zasięgu oddziaływania na Gminę. Dojazd do nich drogą krajową nr 7 zajmuje 15-20 min. Bliskość większych miejscowości daje mieszkańcom innych gmin możliwość skorzystania z usług społecznych i kulturalnych niewystępujących często na terenach wiejskich. Zalicza się do nich m.in.: kina, teatry, galerie i szpitale specjalistyczne.

Oprócz tego ośrodki miejskie charakteryzują się większą ilością atrakcji turystycznych i zabytków.

Na obszarze Gminy nie został zlokalizowany żaden szlak kolejowy. Najbliższe stacje kolejowe znajdują się w Płońsku (linia kolejowa Nasielsk-Sierpc-Toruń) oraz w Nowym Dworze Mazowieckim (linia kolejowa Gdańsk-Warszawa). Siedziba Gminy Załuski znajduje się 13 km od Portu Lotniczego Warszawa-Modlin oraz 60 km od Lotniska Chopina.

W 2020 roku teren Gminy Załuski zamieszkiwały 5 802 osoby, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło 53,7 os./km². W tym samym roku miejscowością o największej liczbie mieszkańców w Gminie było Kroczewo, które zamieszkiwało 637 osób oraz Załuski zamieszkiwane przez 438 osób. Miejscowością o najmniejszej liczbie ludności były Fablogi Wielkie liczące zaledwie 49 osób.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące zmiany liczby ludności w powiecie płońskim, w latach 2016-2020 wraz ze średnią dynamiką zmian oraz udziałem mieszkańców gmin w stosunku do całkowitej liczby osób zamieszkujących powiat. Z analizy tabeli wynika, że na przestrzeni analizowanych lat liczba ludności w Gminie Załuski maleje. Mimo, że dzieje się to w sposób nieznaczny są to zmiany systematyczne. Podobny wynik uzyskały także inne gminy wiejskie z powiatu płońskiego. Najwięcej osób w powiecie zamieszkiwało Miasto Płońsk. Z wyjątkiem Miasta oraz Gminy Płońsk, w innych jednostkach powiatu obserwuje się odpływ ludności. Liczba mieszkańców Gminy Załuski na przestrzeni analizowanych lat zmniejszyła się o 58 osób, co daje średnią dynamikę zmian na poziomie 99,7%. Jest to tendencja niekorzystna, ale mimo to jedna z najlepszych w powiecie.

Tabela 1. Zmiany liczby ludności w powiecie płońskim w latach 2016-2020

JST	2016	2017	2018	2019	2020	udział w 2020 r.	średnia dynamika
powiat płoński	87 903	87 662	87 409	87 054	86 671	100%	99,6%
m. Płońsk	22 279	22 214	22 163	22 107	21 924	25%	99,6%
m. Raciąż	4 472	4 437	4 420	4 394	4 390	5%	99,5%
Baboszewo	8 032	8 016	7 959	7 955	7 913	9%	99,6%
Czerwińsk nad Wisłą	7 750	7 738	7 666	7 640	7 626	9%	99,6%
Dzierżążnia	3 737	3 684	3 688	3 632	3 586	4%	99,0%
Joniec	2 632	2 632	2 660	2 655	2 650	3%	100,2%
Naruszewo	6 413	6 384	6 353	6 312	6 298	7%	99,5%
Nowe Miasto	4 677	4 688	4 701	4 655	4 665	5%	99,9%
Płońsk	7 784	7 846	7 891	7 943	8 015	9%	100,7%
Raciąż	8 528	8 492	8 378	8 283	8 218	9%	99,1%
Sochocin	5 889	5 849	5 861	5 809	5 752	7%	99,4%
Załuski	5 710	5 682	5 669	5 669	5 652	7%	99,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizując strukturę wiekową ludności Gminy, zauważyć można stopniowe starzenie się społeczeństwa. Z podobnym problemem zmagają się większość gmin w kraju. W 2020 roku wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego (ludność w wieku poprodukcyjnym

w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym) był niższy w Gminie niż w powiecie i województwie, a dynamika wzrostu tego wskaźnika wyniosła 115%.

Warto również zwrócić uwagę na wskaźnik mieszkańców w wieku kreatywnym (ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem). Jego wysoka wartość pozytywnie wpływa na Gminę, ponieważ wskazuje na liczbę mieszkańców, którzy mogą stanowić główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego. W Gminie Załuski udział osób w wieku kreatywnym jest wyższy niż średnia dla powiatu i województwa.

Tabela 2. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Załuski w 2016 i 2020 roku

JST	mieszkańcy w wieku kreatywnym ¹ (%)			senioralne obciążenie demograficzne ² (%)		
	2016	2020	dynamika	2016	2020	dynamika
woj. mazowieckie	15,38	13,27	86%	24,80	28,60	115%
powiat płoński	14,95	13,94	93%	22,60	26,50	117%
Gmina Załuski	14,85	14,92	100%	21,10	24,30	115%

¹ Ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem

² Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3. Metodyka wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

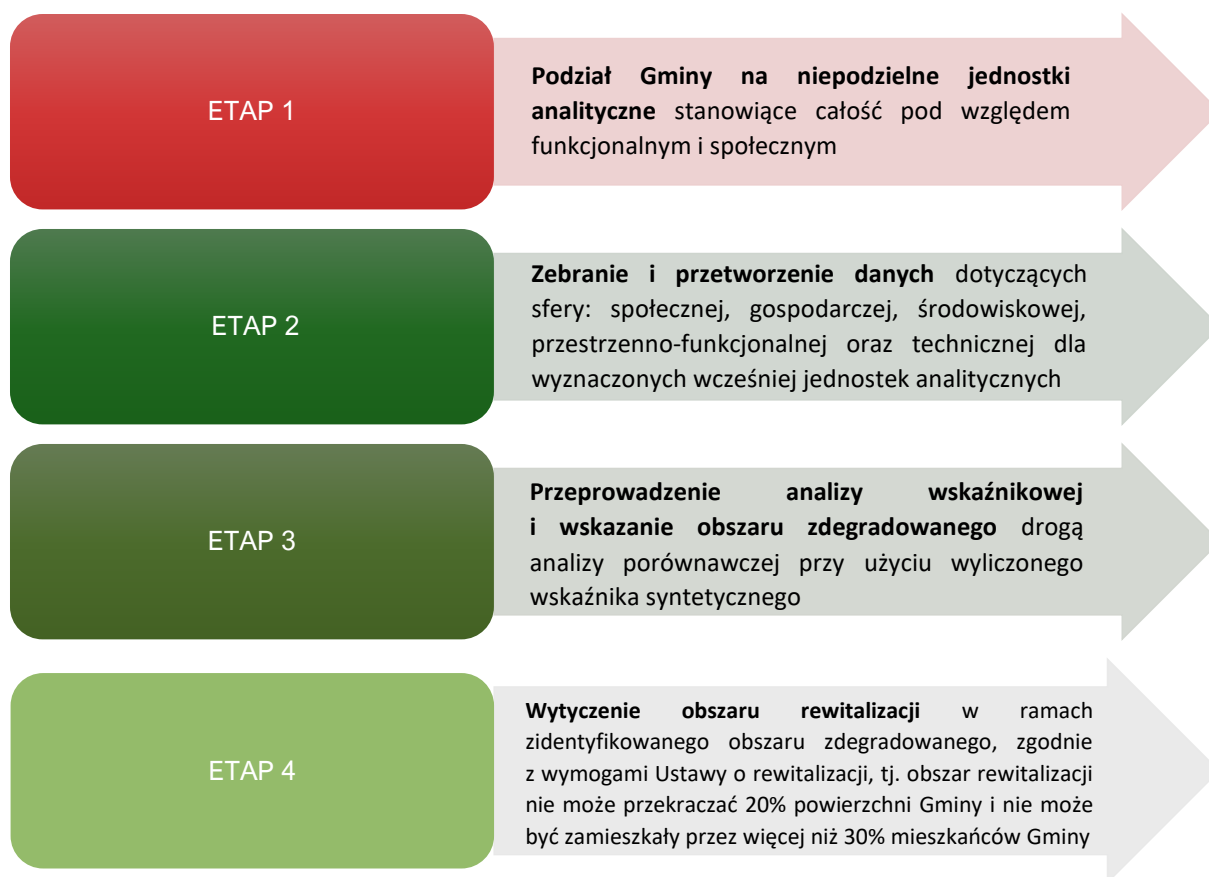
3.1 Metodyka prac przyjęta w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych na terenie Gminy Załuski

ETAPY PRAC

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Załuski oraz zawarta w niej procedura delimitacji, opracowana została w sposób spełniający wymogi Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 485.) w zakresie zbierania, przetwarzania oraz prezentowania danych.

Podczas opracowywania procedury delimitacji, korzystano także z wytycznych i rekomendacji zawartych w publikacji „Delimitacja – krok po kroku” zrealizowanej przez zespół pracowników Instytutu Rozwoju Miast pod redakcją Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa¹.

Metodyka przyjęta podczas procesu delimitacji obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji na terenie Gminy Załuski zakładała czteroetapowy system pracy.

¹ Opracowanie zrealizowane przez Instytut Rozwoju Miast na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Budownictwa Departamentu Polityki Przestrzennej w ramach umowy nr DPP-U-POWER-173/16, której przedmiotem było: Opracowanie merytoryczne publikacji z zakresu diagnozy i delimitacji obszarów zdegradowanych, ISBN 978-83-7610-653-3

METODA WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO PRZY UŻYCIU WSKAŹNIKA SYNTETYCZNEGO

Do przeprowadzenia analizy wskaźnikowej konieczne było zagregowanie danych do poszczególnych jednostek analitycznych. Ze względu na to, że dobrane wskaźniki przedstawiane są w różnych jednostkach i przedziałach, ich porównywanie oparte na zasadach statystycznych pozostaje utrudnione. W przypadku analizy złożonych zjawisk, które opisuje się więcej niż jedną zmienną, pojawiają się problemy, jakie nie występują w analizach prostych dla jednej zmiennej.

Dla porównania stopnia natężenia zjawisk kryzysowych w poszczególnych jednostkach analitycznych konieczne jest opracowanie porównywalnego wskaźnika syntetycznego dla wszystkich pól podstawowych w całej Gminie Załuski.

W pierwszym etapie analizy wskaźnikowej dokonana została **standaryzacja danych** służąca sprowadzeniu zmiennych o różnej wartości i jednostkach do wzajemnej porównywalności. Wiąże się ona z ustaleniem kierunku wpływu każdego ze wskaźników, czyli określeniem czy dany wskaźnik jest stymulantą, czy destymulantą. W pierwszym przypadku (stymulanta) – wysokie wartości wskaźnika powodują rozwój danej jednostki (np. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 osób w wieku produkcyjnym), natomiast w przypadku destymulanty – wysoka wartość badanego wskaźnika świadczy o sytuacji kryzysowej (np. udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych). Inaczej mówiąc, w przypadku stymulanty, wzrost wskaźnika oznacza pozytywny rezultat dla badanego zjawiska, natomiast w przypadku destymulanty – wzrost wartości zmiennej świadczy negatywnie o zjawisku. Z tego względu, w celu standaryzacji wskaźników posłużono się metodą wyrażoną wzorem:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j}, \text{ gdy zmienna jest stymulantą lub}$$

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j} * (-1), \text{ gdy zmienna jest destymulantą,}$$

gdzie:

t_{ij} – standaryzowana wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i ,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i ,

\bar{x}_j – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,

s_j – odchylenie standardowe wskaźnika j .

Dzięki zastosowaniu takiego rozwiązania, wartości większe od średniej dla całej Gminy po standaryzacji będą przyjmowały wartość dodatnią (korzystniejszą dla danej jednostki analitycznej), natomiast wartości mniejsze od średniej – wartość ujemną (niekorzystną dla danej jednostki analitycznej). Im niższa jest wartość standaryzowanego wskaźnika tym poziom koncentracji negatywnego zjawiska w danej jednostce analitycznej jest większy.

Ostatni etap wyznaczenia obszaru zdegradowanego zakładał określenie natężenia negatywnego zjawiska w każdej ze sfer przy użyciu jednej wartości **wskaźnika syntetycznego**, który stanowił sumę wszystkich wskaźników cząstkowych. Wartość wskaźnika syntetycznego odpowiadała na pytanie, czy dana jednostka analityczna znajduje się w stanie kryzysowym.

Wysokie wartości wskaźnika świadczą o pozytywnym obrazie zjawisk w danej jednostce, natomiast niskie ukazują koncentrację zjawisk kryzysowych. W celu uzyskania wartości wskaźnika syntetycznego posłużono się wzorem:

$$P_i = \sum_{i=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk

n – liczba wskaźników

Zgodnie z przyjętą metodyką do obszaru zdegradowanego włączone mogą zostać wszystkie te jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny jest ujemny (mniejszy niż 0) w sferze społecznej oraz w co najmniej jednej z pozostałych sfer. Im niższe wartości przyjmuje wskaźnik syntetyczny tym poziom negatywnych zjawisk w danej sferze jest większy.

Spośród wyznaczonych obszarów zdegradowanych, wytyczono obszar rewitalizacji, który zgodnie z wymogami Ustawy o rewitalizacji, nie może przekraczać 20% powierzchni Gminy i nie może być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców Gminy.

3.2 Podział Gminy Załuski na jednostki analityczne

Zgodnie z przedstawioną w powyższym rozdziale metodyką prac przyjętą w procesie delimitacji obszarów zdegradowanych, etap pierwszy dotyczył podziału Gminy Załuski na niepodzielne jednostki analityczne, stanowiące całość pod względem funkcjonalnym i społecznym. Umożliwiło to zebranie i przetworzenie danych opisujących sferę: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną.

Wyznaczone w procesie delimitacji jednostki analityczne odzwierciedlają specyfikę danego terenu, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji dominującej, a także sposobu zagospodarowania przestrzennego. Ważnym było również, aby w trakcie dokonywania podziału, uwzględnić intensywność użytkowania danego obszaru. Tak wypracowany podział sprawił, że dokonana w kolejnych etapach porównawcza analiza wskaźnikowa, przeprowadzona została w sposób uwzględniający zróżnicowanie przestrzenne Gminy.

W trakcie dokonywania podziału Gminy Załuski na jednostki analityczne skorzystano z istniejącego już podziału administracyjnego, wyznaczając tym samym na obszarze Gminy 30 zamieszkałych jednostek analitycznych położonych w granicach obowiązującego podziału ewidencyjnego, którymi były miejscowości: **Falbogi Wielkie, Gostolin, Kamienica, Kamienica Wygoda, Karolinowo, Koryciska, Kroczewo, Michałówek, Naborowo, Naborówiec, Niepiekła, Nowe Olszyny, Przyborowice Dolne, Przyborowice Górne, Sadówiec, Słotwin, Smulska, Stare Olszyny, Stróżewo, Szczytniki, Szczytno, Wilamy, Wojny, Nowe Wrońska, Załuski, Zdunowo, Złotopolice, Stare Wrońska, Naborowo-Parcele** oraz **Sobole**.

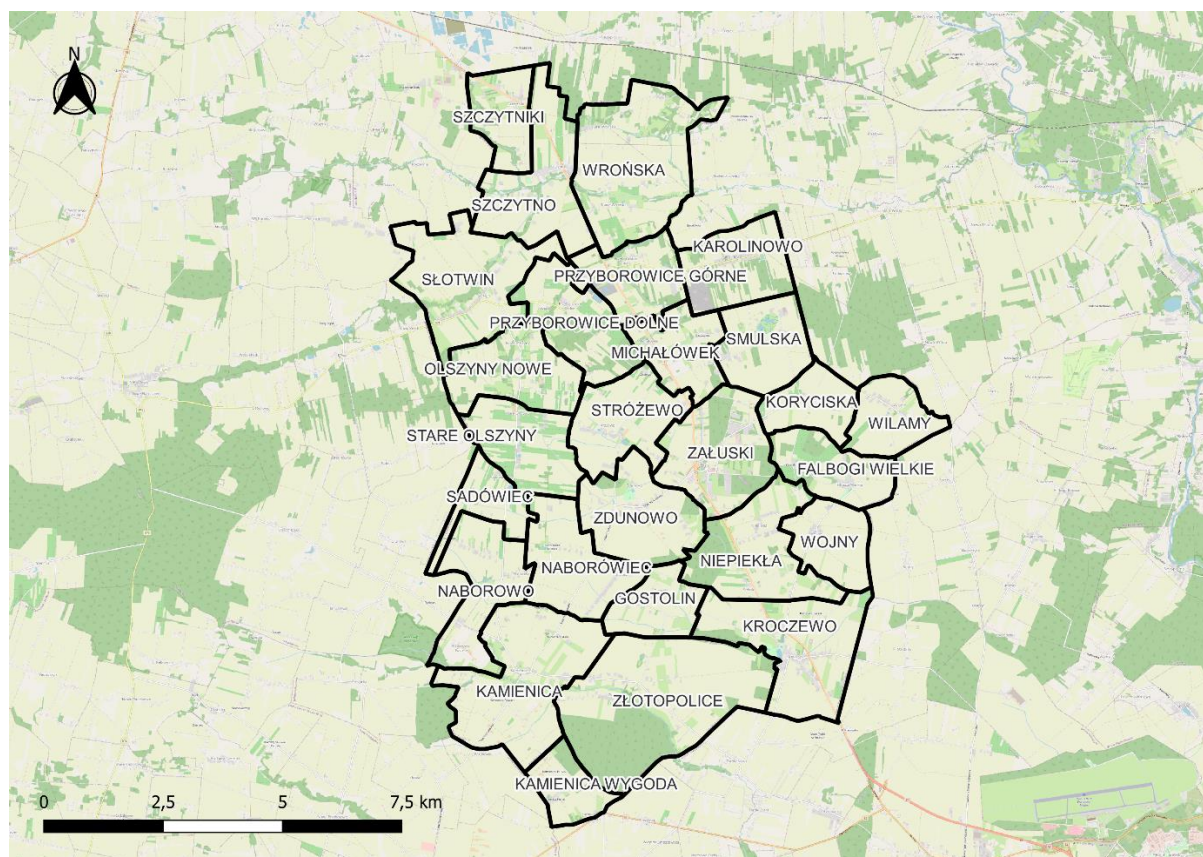
Szczegółowe dane dotyczące wyodrębnionych jednostek analitycznych dla Gminy Załuski przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 3. Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Załuski

Jednostka analityczna		Powierzchnia jednostki (km ²)	Udział w całkowitej powierzchni Gminy (%)	Liczba mieszkańców	Udział w całkowitej liczbie mieszkańców Gminy (%)
Lp.	Nazwa				
1	Falbogi Wielkie	2,89	2,7%	47	0,8%
2	Gostolin	2,29	2,1%	113	2,0%
3	Kamienica	7,05	6,5%	366	6,4%
4	Kamienica Wygoda	1,86	1,7%	126	2,2%
5	Karolinowo	3,47	3,2%	174	3,1%
6	Koryciska	2,25	2,1%	113	2,0%
7	Kroczewo	5,85	5,4%	626	11,0%
8	Michałówek	2,78	2,6%	122	2,1%
9	Naborowo	3,94	3,6%	239	4,2%
10	Naborówiec	4,00	3,7%	213	3,7%
11	Niepiekła	4,87	4,5%	259	4,6%
12	Nowe Olszyny	3,82	3,5%	109	1,9%
13	Przyborowice Dolne	3,81	3,5%	108	1,9%
14	Przyborowice Górne	3,05	2,8%	84	1,5%
15	Sadówiec	1,92	1,8%	66	1,2%
16	Słotwin	5,92	5,5%	159	2,8%

17	Smulska	3,28	3,0%	150	2,6%
18	Stare Olszyny	3,57	3,3%	150	2,6%
19	Stróżewo	3,80	3,5%	311	5,5%
20	Szczytniki	2,39	2,2%	157	2,8%
21	Szczytno	4,85	4,5%	300	5,3%
22	Wilamy	2,43	2,2%	151	2,7%
23	Wojny	2,60	2,4%	64	1,1%
24	Wrońska	7,10	6,5%	395	6,9%
25	Załuski	4,70	4,3%	448	7,9%
26	Zdunowo	4,35	4,0%	360	6,3%
27	Złotopolice	9,67	8,9%	275	4,8%

Źródło: opracowanie własne.

Ryc. 3. Jednostki analityczne na terenie Gminy Załuski

Źródło: opracowanie własne.

3.3 Wybór wskaźników służących dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych

ZJAWISKA KRYZYSOWE

Celem analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych dokonanej w dalszej części Diagnozy było przedstawienie, a następnie zbadanie natężenia zjawisk kryzysowych występujących na terenie Gminy Załuski. Do przeprowadzenia analizy niezbędne było zebranie danych umożliwiających zbadanie w sferze społecznej poziomu bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, a także aktywności społecznej.

W sferze gospodarczej skupiono się przede wszystkim na zbadaniu aktywności gospodarczej w poszczególnych jednostkach analitycznych, natomiast w sferze środowiskowej przeanalizowano pokrycie budynków szkodliwymi dla zdrowia i środowiska włóknami azbestowymi.

Analizę sfery technicznej oraz sfery przestrzenno-funkcjonalnej przeprowadzono z wykorzystaniem danych z zakresu dostępności infrastruktury publicznej oraz stanu technicznego przestrzeni publicznej.

POZYSKANIE DANYCH

Dokonując analizy służącej zdiagnozowaniu zjawisk kryzysowych w poszczególnych jednostkach analitycznych zebrano dane wyjściowe, które w wyniku odpowiednich działań przekształcone zostały na porównywalne wskaźniki obrazujące sytuację w danej sferze.

Proces analityczny, oparty na agregowaniu informacji w obrębie jednostek analitycznych, przeprowadzono z wykorzystaniem danych ilościowych, uzyskanych z rejestrów instytucji samorządowych oraz oddziałów instytucji funkcjonujących na terenie Gminy Załuski:

- Urzędu Gminy Załuski,
- Komendy Powiatowej Policji w Płońsku,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Załuskach,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Płońsku,
- Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych).

CHARAKTER DANYCH

Podczas doboru wskaźników dokonano ich jednoczesnego rozróżnienia na stymulanty i destymulanty, określając tym samym czy wysokie wartości wskaźnika powodują rozwój danej jednostki urbanistycznej (np. liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do REGON – STYMULANTA), czy też prowadzą do kryzysu (np. liczba popełnionych czynów zabronionych – DESTYMULANTA).

ZAKRES CZASOWY

Wszystkie omawiane wskaźniki zawierają informacje o zakresie czasowym jakiego dotyczyły. Ma to na celu uszczegółowienie i doprecyzowanie występowania (trwania) danego zjawiska kryzysowego. Większość obliczanych wskaźników zawiera dane z 2020 roku.

Zestawienie wskaźników użytych podczas analizy służącej zdiagnozowaniu zjawisk kryzysowych w poszczególnych jednostkach analitycznych zaprezentowane zostało w poniższej tabeli.

Tabela 4. Spis wskaźników wybranych w celu dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych – SFERA SPOŁECZNA

SFERA SPOŁECZNA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
BEZROBOCIE	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Powiatowy Urząd Pracy w Płońsku, Urząd Gminy w Załuskach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy w Płońsku	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	Powiatowy Urząd Pracy w Płońsku, Urząd Gminy w Załuskach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy w Płońsku	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
UBÓSTWO	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Załuskach, Urząd Gminy w Załuskach	Destymulanta	w 2020 r.
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na gospodarstwo domowe	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Załuskach, Urząd Gminy w Załuskach	Destymulanta	w 2020 r.
PRZESTĘPCZOŚĆ	Liczba stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców	Komenda Powiatowa Policji w Płońsku, Urząd Gminy w Załuskach	Destymulanta	w 2020 r.
	Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Załuskach, Urząd Gminy w Załuskach	Destymulanta	w 2020 r.
OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Załuskach, Urząd Gminy w Załuskach	Destymulanta	w 2020 r.
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Załuskach	Destymulanta	w 2020 r.

	korzystających z pomocy społecznej			
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Załuskach	Destymulanta	w 2020 r.
KAPITAŁ LUDZKI	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Urząd Gminy w Załuskach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	Urząd Gminy w Załuskach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Urząd Gminy w Załuskach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Udział dzieci w wieku 3-6 lat w ogólnej liczbie mieszkańców	Urząd Gminy w Załuskach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Dynamika zmiany liczby mieszkańców 2020/2015	Urząd Gminy w Załuskach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
POZIOM EDUKACJI	Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z 3 przedmiotów)	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie	Stymulanta	w 2020 r.
AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	Urząd Gminy w Załuskach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	Urząd Gminy w Załuskach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 5. Spis wskaźników wybranych w celu dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych – SFERA GOSPODARCZA, ŚRODOWISKOWA, PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA I TECHNICZNA

SFERA GOSPODARCZA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku na 100 mieszkańców	Urząd Gminy w Załuskach	Stymulanta	w 2020 r.
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	Urząd Gminy w Załuskach	Stymulanta	w 2020 r.
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku na 100 mieszkańców	Urząd Gminy w Załuskach	Destymulanta	w 2020 r.
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020	Urząd Gminy w Załuskach	Destymulanta	w 2020 r.

	roku na 100 osób w wieku produkcyjnym			
SFERA ŚRODOWISKOWA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
POKRYCIE AZBESTEM	Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi na 100 mieszkańców	Urząd Gminy w Załuskach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców	Urząd Gminy w Załuskach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ	Liczba obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców	Urząd Gminy w Załuskach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców	Urząd Gminy w Załuskach	Stymulanta	według stanu na 31.12.2020
SFERA TECHNICZNA				
Zjawisko	Wskaźnik/miernik	Źródło danych	Stymulanta/ Destymulanta	Zakres czasowy
STAN TECHNICZNY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	Liczba budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	Urząd Gminy w Załuskach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020
	Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych	Urząd Gminy w Załuskach	Destymulanta	według stanu na 31.12.2020

Źródło: Opracowanie własne.

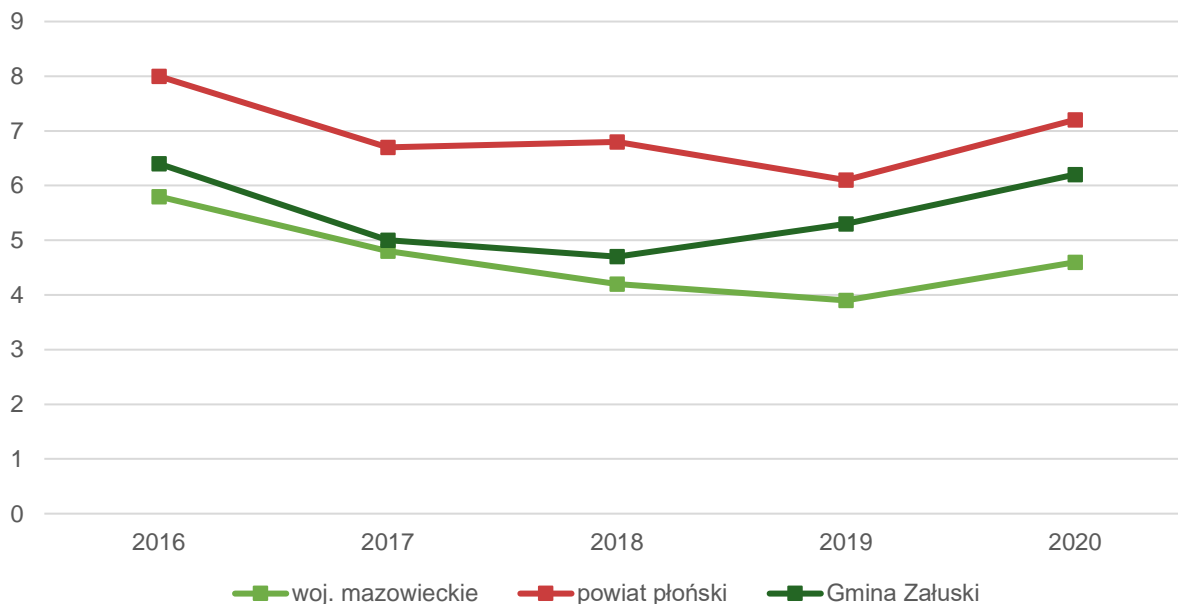
4. Analiza wskaźnikowa jednostek analitycznych

4.1 Sfera społeczna

BEZROBOCIE

Procesem społeczno-gospodarczym, który charakteryzuje poprawa najważniejszych wskaźników mierzących warunki życia jest rozwój gospodarczy. Pojęcie rozwoju obejmuje swym zakresem zmiany ilościowe, np. wzrost zatrudnienia, dochodów, konsumpcji oraz zmiany jakościowe, m.in. zmiany w strukturze PKB oraz zatrudnieniu. Zatem rozwój gospodarczy związany jest ściśle z rynkiem pracy. Możliwość stabilnego zatrudnienia oraz posiadania satysfakcjonującej pracy ma bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców.

Na rycinie poniżej przedstawiono kształtowanie się udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Załuski. Dane te zestawiono ze średnimi dla powiatu i województwa, w latach 2016-2020. Analizując poniższy wykres zaobserwować można, iż poziom bezrobocia w Gminie od 2016 roku spadał, jednak sytuacja ta zmieniła się wraz z rokiem 2019, gdy z 4,7% poziom bezrobocia wzrósł do 5,3%. Analogiczna sytuacja nastąpiła w całym powiecie i województwie. W 2020 roku poziom bezrobocia wynosił 6,2% w Gminie Załuski, 7,2% w powiecie płońskim oraz 4,6% w województwie mazowieckim. Wśród głównych powodów wzrostu stopy bezrobocia można wskazać epidemię COVID-19 i związane z nią ograniczenia, m.in. zamrożenie gospodarki.

Ryc. 4. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Załuski

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa analiza wskaźnikowa zawiera dane dotyczące kształtowania się zjawiska bezrobocia w poszczególnych jednostkach analitycznych Gminy Załuski.

Zjawisko bezrobocia zbadano za pomocą następujących wskaźników: liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym, udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych, udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym oraz udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych.

Najbardziej niekorzystnymi wartościami wskaźnika dotyczącego osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców, w wieku produkcyjnym charakteryzowały się jednostki analityczne takie jak: Nowe Olszyny, Przyborowice Dolne oraz Zdunowo. Z kolei największy udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych zaobserwowano w Kamienicy Wygoda, Słotwinie i Szczytnikach. W wymienionych jednostkach wskaźnik ten osiągnął 100%. Jest to negatywne zjawisko, świadczące o tym, iż osoby bezrobotne nie podejmują zatrudnienia i zmagają się z bezrobociem długotrwale. Ponadto w Nowych Olszynach, Przyborowicach Dolnych oraz Sadówcu występował wysoki wskaźnik udziału osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym. Oprócz wcześniej omówionych czynników związanych z bezrobociem zbadano również jaki procent osób bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych posiada wykształcenie podstawowe. Jednostkami analitycznymi, w których zdecydowaną większość stanowią osoby z wykształceniem podstawowym są: Kamienica Wygoda, Wilamy oraz Zdunowo.

Szczegółową analizę przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze bezrobocie– cz.1

Jednostka analityczna	BEZROBOCIE (I)							
	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym		Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych		Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym		Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Falbogi Wielkie	11,11	-1,160	33,3%	0,594	3,7%	-0,199	33,3%	0,187
Gostolin	4,62	0,612	0,0%	1,798	0,0%	1,347	0,0%	1,402
Kamienica	5,97	0,243	58,3%	-0,309	3,5%	-0,107	66,7%	-1,028
Kamienica Wygoda	1,43	1,482	100,0%	-1,814	1,4%	0,751	100,0%	-2,242
Karolinowo	5,05	0,494	0,0%	1,798	0,0%	1,347	20,0%	0,673
Koryciska	9,72	-0,781	42,9%	0,250	4,2%	-0,392	57,1%	-0,681
Kroczewo	7,01	-0,040	38,5%	0,409	2,7%	0,222	34,6%	0,140
Michałówek	4,17	0,735	66,7%	-0,610	2,8%	0,188	0,0%	1,402
Naborowo	3,65	0,876	40,0%	0,353	1,5%	0,738	0,0%	1,402
Naborówiec	6,96	-0,026	25,0%	0,895	1,7%	0,621	50,0%	-0,420
Niepiekła	6,85	0,003	50,0%	-0,008	3,4%	-0,082	30,0%	0,308
Nowe Olszyny	14,04	-1,958	62,5%	-0,459	8,8%	-2,314	62,5%	-0,876
Przyborowice Dolne	14,29	-2,026	50,0%	-0,008	7,1%	-1,634	37,5%	0,035
Przyborowice Górne	8,89	-0,554	0,0%	1,798	0,0%	1,347	50,0%	-0,420
Sadówiec	10,53	-1,000	75,0%	-0,911	7,9%	-1,948	50,0%	-0,420

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 7. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze bezrobocie – cz.2

Jednostka analityczna	BEZROBOCIE (II)							
	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym		Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych		Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym		Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Słotwin	1,11	1,569	100,0%	-1,814	1,1%	0,883	0,0%	1,402
Smulska	2,50	1,190	50,0%	-0,008	1,3%	0,825	0,0%	1,402
Stare Olszyny	5,68	0,321	80,0%	-1,091	4,5%	-0,550	40,0%	-0,056
Stróżewo	3,80	0,834	28,6%	0,766	1,1%	0,893	28,6%	0,361
Szczytniki	2,75	1,121	100,0%	-1,814	2,8%	0,198	66,7%	-1,028
Szczytno	7,60	-0,203	61,5%	-0,425	4,7%	-0,606	30,8%	0,280
Wilamy	6,82	0,011	33,3%	0,594	2,3%	0,398	83,3%	-1,635
Wojny	9,68	-0,769	66,7%	-0,610	6,5%	-1,346	0,0%	1,402
Wrońska	9,30	-0,666	40,0%	0,353	3,7%	-0,206	20,0%	0,673
Załuski	3,60	0,889	22,2%	0,996	0,8%	1,013	44,4%	-0,218
Zdunowo	13,62	-1,843	48,3%	0,055	6,6%	-1,396	75,9%	-1,363
Złotopolice	4,49	0,647	71,4%	-0,782	3,2%	0,009	57,1%	-0,681

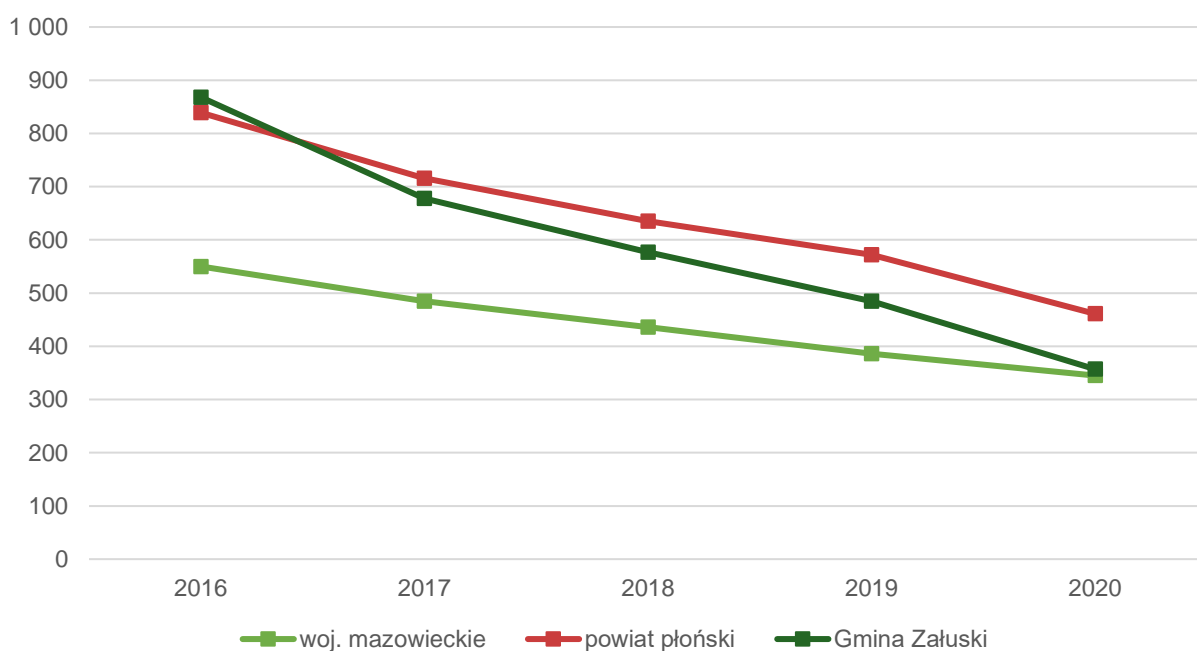
Źródło: Opracowanie własne.

UBÓSTWO

Podmiotem świadczącym usługi społeczne na terenie Gminy Załuski jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, mający swoją siedzibę pod adresem Załuski 77B/1 09-142 Załuski. GOPS jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej działającą w formie jednostki budżetowej Gminy Załuski. W szczególności zajmuje się zaspokajaniem niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwieniem bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej osobami, które mogą starać się o pomoc finansową są osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej oraz znajdujące się w trudnej sytuacji finansowej (oba kierunki muszą być spełnione jednocześnie). Do zadań GOPS należy w szczególności:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą o pomocy społecznej świadczeń,
- realizacja rządowych programów pomocy społecznej i gminnych programów ostonowych,
- realizacja programów współfinansowanych ze środków unijnych,
- realizacja zadań wynikających z przepisów prawa.

Wśród powodów udzielania pomocy najczęściej występują: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie.

Ryc. 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Załuski na tle powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Powyższy wykres przedstawia zmianę liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w Gminie Załuski, w porównaniu do średniej w powiecie płońskim i województwie mazowieckim. Na przestrzeni badanych lat zauważyć można systematyczny spadek liczby beneficjentów korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Jest to sytuacja typowa dla całego kraju. Analizując wartości tego wskaźnika dla Gminy

i powiatu do 2019 roku można było stwierdzić, iż liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej utrzymywała się na podobnym poziomie. Z kolei w 2020 roku wartość wskaźnika dla Gminy Załuski była porównywalna dla jego wyników w całym województwie.

Oprócz GOPS-u w Gminie działa również Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Załuskach. Głównym zadaniem GKRPA jest świadczenie pomocy rodzinom z problemami alkoholowymi i narkotykowymi. Pomoc ta udzielana jest w ramach motywowania do leczenia uzależnień oraz spotkań ze specjalistami, które poprzez terapię doprowadzą do rozwiązania problemów. Komisja zajmuje się także kierowaniem osób potrzebujących pomocy na badania w kierunku uzależnień oraz wnioskami o skierowaniu na leczenie przymusowe. Pomoc udzielana przez GKRPA skierowana jest również bezpośrednio do uczniów szkół oraz ich nauczycieli.

Ponadto na terenie Gminy funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, skupiający łącznie 10 członków, będącymi przedstawicielami różnych instytucji i placówek. Uwzględnienie kompetencji i doświadczenia wielu różnych służb podnosi skuteczność pomocy udzielanej ofiarom przemocy w rodzinie.

Ubóstwo charakteryzują nadmierne rozpiętości w poziomie zaspokojenia potrzeb w społeczeństwie, w ogólnym tłumaczeniu rozumiane jest także jako ograniczenie środków do życia, skutkujące obniżeniem poziomu życia poniżej poziomu akceptowanego w kraju zamieszkania.

Na podstawie odpowiednio dobranych wskaźników przeprowadzono analizę dotyczącą kształtowania się zjawiska ubóstwa w poszczególnych jednostkach analitycznych Gminy Załuski. Wśród analizowanych jednostek, zjawisko to zauważalne było przede wszystkim w jednostkach: Falbogi Wielkie, Naborowo i Wilamy. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane, z których wynika, że Falbogi Wielkie są jednostką, która charakteryzuje się wysokim, wśród analizowanych jednostek, natężeniem negatywnych zjawisk związanych z ubóstwem.

Tabela 8. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze ubóstwo

Jednostka analityczna	UBÓSTWO			
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców		Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na gospodarstwo domowe	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Falbogi Wielkie	0,09	-2,326	1 282	-2,822
Gostolin	0,04	-0,724	47	0,557
Kamienica	0,01	0,475	159	0,251
Kamienica Wygoda	0,02	0,388	56	0,534
Karolinowo	0,00	1,010	0	0,687
Koryciska	0,00	1,010	0	0,687
Kroczewo	0,03	-0,180	297	-0,125
Michałówek	0,01	0,689	31	0,601
Naborowo	0,03	0,026	1 469	-3,335
Naborówiec	0,00	1,010	0	0,687
Niepiekła	0,02	0,253	233	0,050
Nowe Olszyny	0,01	0,651	36	0,588
Przyborowice Dolne	0,05	-0,804	497	-0,673
Przyborowice Górne	0,04	-0,390	430	-0,489
Sadówiec	0,00	1,010	0	0,687
Słotwin	0,03	0,024	31	0,603
Smulska	0,00	1,010	0	0,687
Stare Olszyny	0,03	-0,035	31	0,602
Stróżewo	0,00	0,884	62	0,517
Szczytniki	0,01	0,511	12	0,655
Szczytno	0,03	-0,035	299	-0,132
Wilamy	0,11	-3,403	641	-1,067
Wojny	0,03	-0,215	162	0,244
Wrońska	0,04	-0,677	458	-0,567
Załuski	0,02	0,398	222	0,080
Zdunowo	0,02	0,139	322	-0,195
Złotopolice	0,04	-0,700	0	0,687

Źródło: opracowanie własne.

PRZESTĘPCZOŚĆ

Na terenie Gminy Załuski pod adresem Załuski 77, zlokalizowany jest Posterunek Policji w Załuskach. Podlega on pod Komendę Powiatową Policji w Płońsku. O bezpieczeństwo mieszkańców Gminy dbają dwaj dzielnicowi, pełniący służbę w dwóch rejonach służbowych. Każdy z nich odpowiada za powierzone mu zadania na obszarze rejonu. Do rejonu pierwszego zalicza się miejscowości takie jak: Karolinowo, Koryciska, Michałówek, Przyborowice Dolne, Przyborowice Górne, Słotwin, Smulska, Stróżewo, Szczytniki, Szczytno, Wilamy, Wrońska Nowe, Wrońska Stare, Załuski, Zdunowo, a do drugiego: Falbogi Wielkie, Gostolin, Kamienica, Kamienica Wygoda, Kroczewo, Naborowo, Naborowo Parcele, Naborówiec, Niepiekła, Olszyny

Nowe, Olszyny Stare, Sadówiec, Sobole, Wojny i Złotopolice. Ponadto na terenie Gminy funkcjonuje 5 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej oraz Zespół Zarządzania Kryzysowego reagujący w stanach nagłego zagrożenia bezpieczeństwa.

Przestępczość rozumie się jako wszelkiego rodzaju czyny określone przez prawo jako zachowania niezgodne z normą prawną, popełnione na danym terenie w określonym czasie. Do ograniczania przestępczości służą m.in. takie działania jak: prowadzenie profilaktyki kryminalistycznej, racjonalna polityka karna, kontrola społeczna, współpraca społeczności lokalnych z odpowiednimi służbami i wpływ wychowawczy.

Przestępczość w Gminie Załuski zbadano na podstawie liczby stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców oraz liczby osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

Tabela 9. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze przestępczość

Jednostka analityczna	PRZESTĘPCZOŚĆ			
	Liczba stwierdzonych przestępstw na 1000 mieszkańców		Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Falbogi Wielkie	0,00	0,877	2,13	-1,861
Gostolin	0,00	0,877	0,88	-0,333
Kamienica	13,66	-0,060	0,27	0,419
Kamienica Wygoda	0,00	0,877	0,00	0,755
Karolinowo	0,00	0,877	0,00	0,755
Koryciska	17,70	-0,337	0,00	0,755
Kroczewo	9,58	0,219	0,32	0,362
Michałówek	24,59	-0,810	0,00	0,755
Naborowo	8,37	0,303	0,42	0,240
Naborówiec	4,69	0,555	0,00	0,755
Niepiekła	0,00	0,877	1,16	-0,669
Nowe Olszyny	18,35	-0,382	0,00	0,755
Przyborowice Dolne	9,26	0,242	1,85	-1,522
Przyborowice Górne	59,52	-3,206	0,00	0,755
Sadówiec	0,00	0,877	0,00	0,755
Słotwin	12,58	0,014	0,63	-0,018
Smulska	0,00	0,877	0,00	0,755
Stare Olszyny	6,67	0,419	1,33	-0,884
Stróżewo	9,65	0,215	1,29	-0,826
Szczytniki	19,11	-0,434	0,00	0,755
Szczytno	26,67	-0,952	1,33	-0,884
Wilamy	13,25	-0,032	3,31	-3,316
Wojny	0,00	0,877	0,00	0,755
Wrońska	2,53	0,703	0,25	0,444
Załuski	51,34	-2,644	0,67	-0,068
Zdunowo	19,44	-0,457	0,00	0,755
Złotopolice	18,18	-0,370	0,73	-0,139

Źródło: Opracowanie własne.

Najwięcej przestępstw na 1000 mieszkańców stwierdzono w jednostkach: Przyborowice Górne, Załuski oraz Szczytno. W Przyborowicach Górnych i Załuskach stwierdzono aż ponad 50 przestępstw na 1000 osób.

Drugim wskaźnikiem uwzględnionym przy badaniu zjawiska przestępczości była liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Procedura Niebieskiej Karty przewiduje ścisłą współpracę służb realizujących zadania dotyczące przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Jej celem jest zapobiegnięcie dalszemu stosowaniu przemocy w rodzinie oraz zrealizowanie indywidualnego planu pomocy. Najwięcej osób objętych procedurą Niebieskiej Karty w Gminie Załuski zamieszkiwało jednostki: Wilamy, Falbogi Wielkie oraz Przyborowice Dolne.

OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

Zgodnie z Ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, za osobę ze szczególnymi potrzebami uznaje się osobę, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami. Osoby ze szczególnymi potrzebami, rozumiane zgodnie z zakresem dostępności, zdefiniowanym w Programie rządowym Dostępność Plus 2018-2025², to między innymi:

- osoby na wózkach inwalidzkich, poruszających się o kulach, o ograniczonej możliwości poruszania się;
- osoby niewidome i słabowidzące;
- osoby z niepełnosprawnością słuchu;
- osoby głuchoniewidome;
- osoby z niepełnosprawnością psychiczną i intelektualną;
- osoby starsze i osłabione chorobami;
- kobiety w ciąży;
- osoby z małymi dziećmi, w tym z wózkami dziecięcymi;
- osoby mające trudności w komunikowaniu się z otoczeniem (także z rozumieniem języka pisanego albo mówionego);
- osoby o nietypowym wzroście (w tym również dzieci);
- osoby z ciężkim lub nieporęcznym bagażem, towarem.

² Program rządowy: Dostępność Plus 2018-2025, Opracowanie: Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, ul. Wspólna 2/4, 00-926 Warszawa, www.miiir.gov.pl

Tabela 10. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze osoby ze szczególnymi potrzebami – cz.1

OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI (I)						
Jednostka analityczna	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Falbogi Wielkie	0,0%	0,631	0,0%	0,751	50,0%	-0,114
Gostolin	0,0%	0,631	0,0%	0,751	20,0%	0,784
Kamienica	0,5%	0,047	40,0%	-0,935	40,0%	0,185
Kamienica Wygoda	0,0%	0,631	0,0%	0,751	50,0%	-0,114
Karolinowo	0,0%	0,631	0,0%	0,751	0,0%	1,382
Koryciska	0,0%	0,631	0,0%	0,751	0,0%	1,382
Kroczewo	1,4%	-0,905	47,4%	-1,245	68,4%	-0,665
Michałówek	0,0%	0,631	0,0%	0,751	100,0%	-1,610
Naborowo	0,8%	-0,263	33,3%	-0,654	66,7%	-0,613
Naborówiec	0,0%	0,631	0,0%	0,751	0,0%	1,382
Niepiekła	0,8%	-0,194	40,0%	-0,935	60,0%	-0,413
Nowe Olszyny	0,0%	0,631	0,0%	0,751	100,0%	-1,610
Przyborowice Dolne	1,9%	-1,347	40,0%	-0,935	60,0%	-0,413
Przyborowice Górne	3,6%	-3,184	100,0%	-3,463	33,3%	0,385
Sadówiec	0,0%	0,631	0,0%	0,751	0,0%	1,382

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 11. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze osoby ze szczególnymi potrzebami – cz.2

OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI (II)						
Jednostka analityczna	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Słotwin	0,6%	-0,041	25,0%	-0,303	25,0%	0,634
Smulska	0,0%	0,631	0,0%	0,751	0,0%	1,382
Stare Olszyny	0,0%	0,631	0,0%	0,751	25,0%	0,634
Stróżewo	0,0%	0,631	0,0%	0,751	100,0%	-1,610
Szczytniki	0,6%	-0,050	50,0%	-1,356	50,0%	-0,114
Szczytno	0,7%	-0,082	25,0%	-0,303	50,0%	-0,114
Wilamy	3,3%	-2,906	29,4%	-0,489	23,5%	0,678
Wojny	0,0%	0,631	0,0%	0,751	100,0%	-1,610
Wrońska	0,8%	-0,181	17,6%	0,007	35,3%	0,326
Załużki	0,0%	0,631	0,0%	0,751	85,7%	-1,183
Zdunowo	0,6%	0,037	25,0%	-0,303	87,5%	-1,236
Złotopolice	0,4%	0,242	8,3%	0,400	16,7%	0,883

Źródło: Opracowanie własne.

Powyższa tabela przedstawia analizę wskaźnikową dotyczącą sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami w sferze społecznej.

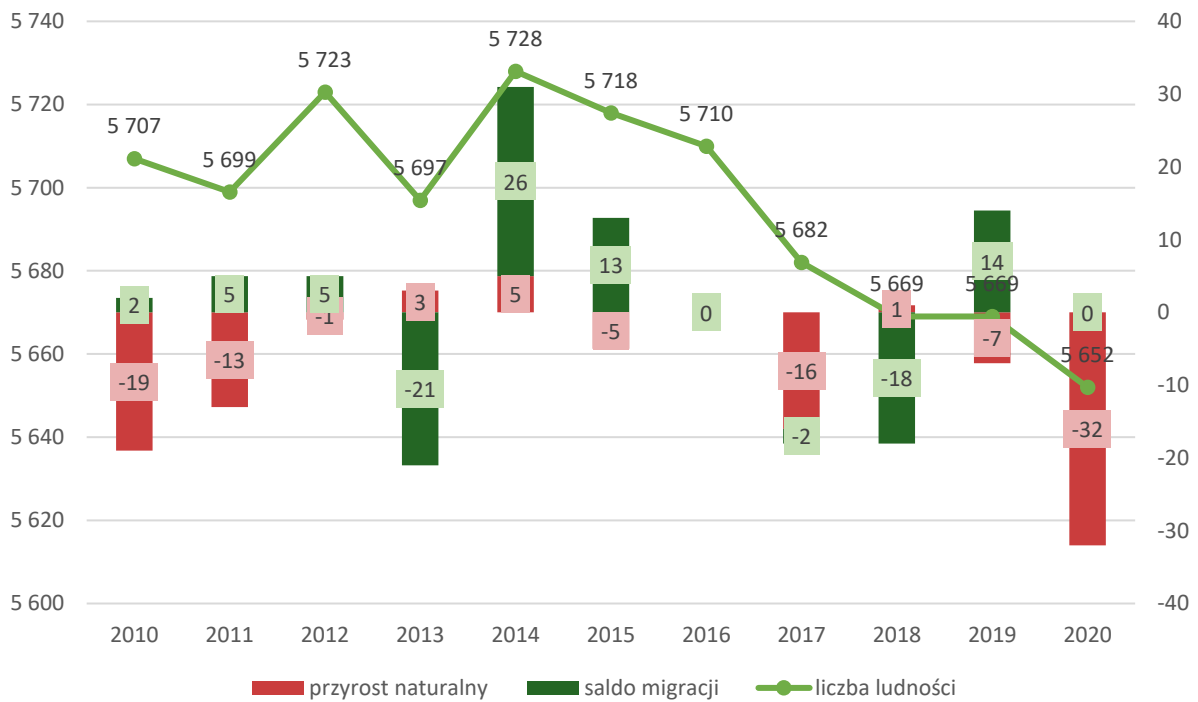
Do analizy wykorzystano takie wskaźniki jak:

- odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, z tytułu niepełnosprawności, w ogólnej liczbie mieszkańców,
- odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, z tytułu niepełnosprawności, w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej,
- odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby, w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej.

Największy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców wystąpił w jednostkach: Przyborowice Górne, Wilamy, i Przyborowice Dolne. Wartości tego wskaźnika na tle innych analizowanych jednostek były wyjątkowo wysokie. W przypadku odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej najwyższe wartości wystąpiły w: Przyborowicach Górnych (100%), Szczytnikach (50%) oraz Kroczewie (47,4%). Ostatnim z analizowanych był odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej. Niekorzystnie kształtował się on w: Stróżewie, Wojnach, Nowych Olszynach i Michałowku. We wszystkich wymienionych jednostkach poziom tego wskaźnika wskazywał równe 100%.

KAPITAŁ LUDZKI

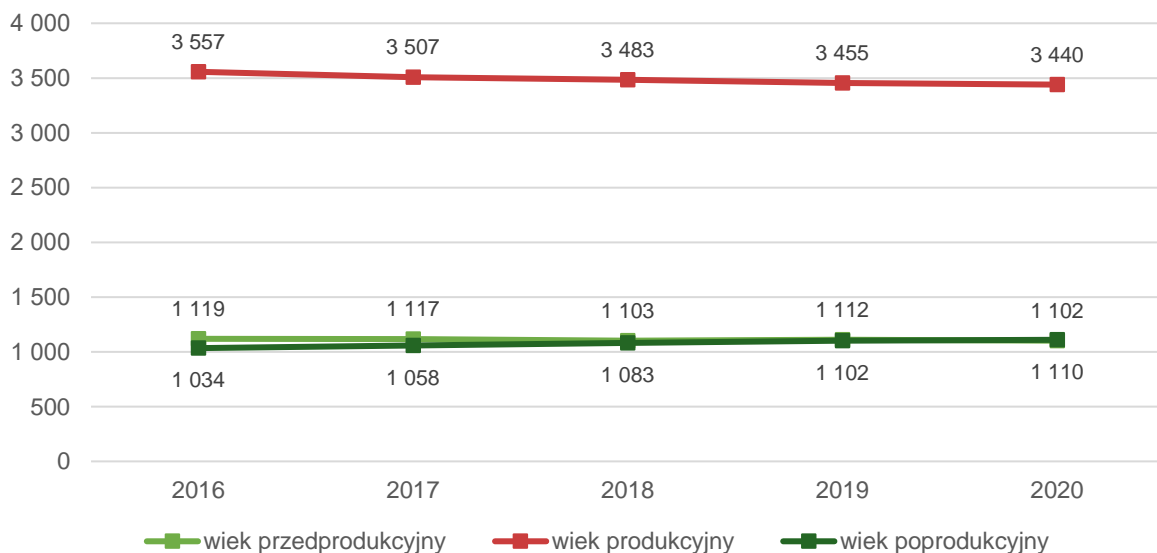
Analizując wskaźniki demograficzne dla Gminy Załuski w latach 2010-2020 zaobserwowano negatywne trendy związane z wyludnianiem się Gminy. Zgodnie z danymi GUS, od roku 2010 do roku 2020 ludność Gminy Załuski zmniejszyła się o 55 osób (z 5 707 mieszkańców w 2010 roku do 5 652 w roku 2020). W latach 2010-2014 wahania liczby ludności były duże, obserwowano zamiennie wzrost, a następnie spadek. Sytuacja usystematyzowała się w 2014 roku, od tamtej pory do 2020 r. obserwowano spadek liczby ludności w Gminie. Wpływ na to miały głównie dwa czynniki: przyrost naturalny oraz saldo migracji, które przyjmowały bardzo zróżnicowane wartości na przestrzeni analizowanych lat. Szczegółowe dane przedstawia poniższa rycina.

Ryc. 6. Zmiany liczby ludności w Gminie Załuski w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższej rycinie przedstawiono zmianę struktury ludności w Gminie Załuski na przestrzeni lat 2016-2020.

Ryc. 7. Struktura ludności w Gminie Załuski w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne.

Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym corocznie stopniowo malała. Podobna sytuacja miała miejsce w przypadku liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, którą przez większość badanego okresu charakteryzowała tendencja spadkowa. Skutki takiej sytuacji wiążą się ze zmianą struktury ludności, w której udział osób starszych jest wyższy niż osób młodych i wchodzących na rynek pracy, stąd też nastąpi wzrost zapotrzebowania na nowe usługi społeczne, a jednocześnie spadek zapotrzebowania na inne, obecnie jeszcze poszukiwane.

Pogłębiając analizę struktury demograficznej Gminy Załuski można zauważyć, że odsetek mieszkańców w tzw. wieku kreatywnym (ludność w wieku 25-34 lat) w okresie 2016-2020 utrzymywał się w zaokrągleniu na stałym poziomie. Dodatkowo dynamika wskaźnika w Gminie była wyższa niż w powiecie i województwie. Jest to pozytywna cecha, ponieważ ludzie w tym wieku są głównym potencjałem rozwoju.

Tabela 12. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Załuski w 2016 i 2020 roku na tle innych jednostek

JST	mieszkańcy w wieku kreatywnym ¹ (%)			senioralne obciążenie demograficzne ² (%)		
	2016	2020	dynamika	2016	2020	dynamika
woj. mazowieckie	15,38	13,27	86%	24,80	28,60	115%
powiat płoński	14,95	13,94	93%	22,60	26,50	117%
Gmina Załuski	14,85	14,92	100%	21,10	24,30	115%

¹ ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem

² ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Powyższa tabela przedstawia także wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego Gminy w okresie 2016-2020. Analizując tabelę zaobserwować można starzenie się społeczeństwa. Mimo to sytuacja Gminy pod tym względem wypada bardziej korzystnie w porównaniu do powiatu i województwa. W 2020 roku wskaźnik senioralnego obciążenia demograficznego plasował się na poziomie 24,30%, podczas gdy w powiecie wynosił 26,50%, a w województwie 28,60%.

Poniższa tabela przedstawia analizę wskaźnikową kapitału ludzkiego, do której dobrano dane z zakresu: udziału osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, udziału dzieci w wieku 3-6 lat w ogólnej liczbie mieszkańców oraz dynamiki zmian liczby mieszkańców 2020/2015 (będące stymulantami), a także ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym i udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (będące destymulantami).

Tabela 13. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze kapitał ludzki – cz.1

KAPITAŁ LUDZKI (I)										
Jednostka analityczna	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności		Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym		Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności		Udział dzieci w wieku 3-6 lat w ogólnej liczbie mieszkańców		Dynamika zmiany liczby mieszkańców 2020/2015	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Falbogi Wielkie	12,8%	-1,771	51,85	-1,268	29,8%	-1,723	0,0%	-2,228	102,2%	0,457
Gostolin	27,4%	2,090	26,15	2,051	15,0%	2,436	5,3%	1,427	95,0%	-0,730
Kamienica	21,3%	0,478	43,28	-0,162	23,8%	-0,026	2,2%	-0,723	94,1%	-0,873
Kamienica Wygoda	22,2%	0,718	40,00	0,262	22,2%	0,411	3,2%	-0,042	94,0%	-0,882
Karolinowo	21,8%	0,617	37,37	0,602	21,3%	0,681	1,7%	-1,041	103,0%	0,586
Koryciska	17,7%	-0,472	29,17	1,661	18,6%	1,437	3,5%	0,209	94,2%	-0,860
Kroczewo	18,1%	-0,380	38,27	0,485	22,7%	0,280	1,9%	-0,908	96,5%	-0,483
Michałówek	12,3%	-1,895	48,61	-0,850	28,7%	-1,414	2,5%	-0,535	87,8%	-1,912
Naborowo	20,5%	0,265	38,69	0,432	22,2%	0,424	4,6%	0,941	96,8%	-0,433
Naborówiec	20,7%	0,306	46,96	-0,636	25,4%	-0,472	5,6%	1,650	96,8%	-0,424
Niepiekła	15,1%	-1,168	50,68	-1,117	28,6%	-1,380	3,1%	-0,101	97,7%	-0,273
Nowe Olszyny	22,9%	0,906	47,37	-0,689	24,8%	-0,308	4,6%	0,930	90,8%	-1,408
Przyborowice Dolne	19,4%	-0,013	55,36	-1,721	28,7%	-1,418	4,6%	0,959	100,9%	0,253
Przyborowice Górne	17,9%	-0,431	53,33	-1,460	28,6%	-1,380	2,4%	-0,589	102,4%	0,501
Sadówiec	18,2%	-0,345	42,11	-0,009	24,2%	-0,159	4,5%	0,901	98,5%	-0,146

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 14. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze kapitał ludzki – cz.2

KAPITAŁ LUDZKI (II)										
Jednostka analityczna	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności		Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym		Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności		Udział dzieci w wieku 3-6 lat w ogólnej liczbie mieszkańców		Dynamika zmiany liczby mieszkańców 2020/2015	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Słotwin	18,2%	-0,330	44,44	-0,312	25,2%	-0,417	1,9%	-0,929	100,0%	1,026
Smulska	18,7%	-0,218	52,50	-1,352	28,0%	-1,219	2,7%	-0,392	105,6%	0,210
Stare Olszyny	16,0%	-0,920	43,18	-0,149	25,3%	-0,467	3,3%	0,067	100,7%	0,478
Stróżewo	21,5%	0,539	32,61	1,217	19,3%	1,237	4,8%	1,092	102,3%	3,825
Szczytniki	11,5%	-2,113	27,52	1,874	19,1%	1,289	1,3%	-1,351	122,7%	0,099
Szczytno	21,3%	0,484	38,01	0,519	21,7%	0,567	4,3%	0,755	100,0%	0,320
Wilamy	20,5%	0,273	36,36	0,732	21,2%	0,701	2,0%	-0,860	101,3%	0,360
Wojny	28,1%	2,272	48,39	-0,821	23,4%	0,068	6,3%	2,075	101,6%	0,527
Wrońska	21,8%	0,600	43,72	-0,218	23,8%	-0,034	3,3%	0,038	102,6%	0,360
Załuski	20,3%	0,215	42,80	-0,099	23,9%	-0,058	3,3%	0,077	101,6%	-0,600
Zdunowo	20,8%	0,352	33,80	1,063	20,0%	1,038	2,2%	-0,698	95,7%	-0,078
Złotoplice	19,3%	-0,058	42,31	-0,036	24,0%	-0,091	2,2%	-0,726	98,9%	

Źródło: opracowanie własne.

Z analizy wynika, że największy udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności występował w jednostkach: Wojny, Gostolin i Nowe Olszyny. Natomiast najniższą (negatywną) wartością wskaźnika charakteryzowały się jednostki: Falbogi Wielkie, Michałówek i Szczytniki. W przypadku wskaźników dotyczących liczby ludności w wieku poprodukcyjnym najbardziej niekorzystne zjawisko zaobserwowano w Falbogach Wielkich, Przyborowicach Dolnych i Górnych, a także w Smulskach i Michałówku. Najwięcej dzieci w wieku 3-6 lat w ogólnej liczbie mieszkańców zamieszkiwało jednostki: Wojny, Gostolin i Naborówiec. Natomiast w jednostce Falbogi Wielkie wskaźnik ten wyniósł 0. Dużym wzrostem dynamiki zmian liczby ludności w okresie 2015-2020 charakteryzowały się jednostki takie jak: Szczytniki, Smulska oraz Wojny, z kolei negatywne zjawiska ludnościowe zachodziły w jednostkach: Kamienica Wygoda, Michałówek i Koryciska.

POZIOM EDUKACJI

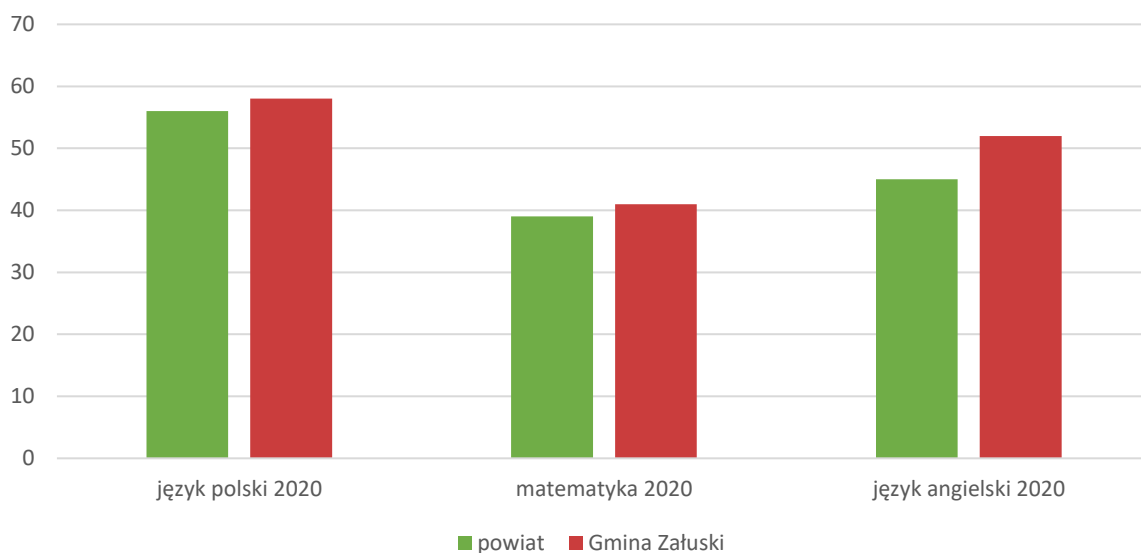
Na terenie Gminy Załuski funkcjonują następujące placówki oświatowe prowadzone przez samorząd:

- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Kroczewie,
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta w Stróżewie,
- Szkoła Podstawowa im. ks. Jana Twardowskiego w Kamienicy,
- Szkoła Podstawowa im. św. Stanisława Kostki w Szczytnie.

Oprócz tego w Gminie działa Niepubliczna Szkoła Podstawowa - International Elementary School w Karolinowie.

W 2020 roku, w szkołach podstawowych uczyło się łącznie 517 dzieci. O jakości edukacji świadczą m.in. wyniki egzaminów końcowych oraz umiejętności zdobyte przez uczniów. Zależą one w dużej mierze od zdolności, motywacji, ale także środowiska domowego i szkolnego ucznia. Postępy i osiągnięcia edukacyjne mogą być badane w różny sposób. Do najbardziej popularnych sposobów należą sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe.

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty, zestawiające średnie wyniki uczniów z Gminy ze średnią powiatu. Ich analiza wskazuje, że poziom kształcenia w Gminie w 2020 r. był wyższy od średniej wyznaczonej dla powiatu płońskiego.

Ryc. 8. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Załuski w 2020 r. na tle powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2020.

Tabela 15. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze poziom edukacji

Jednostka analityczna	POZIOM EDUKACJI	
	Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z 3 przedmiotów)	
	wskaźnik	standaryzacja
Falbogi Wielkie	41,67	-1,130
Gostolin	41,67	-1,130
Kamienica	61,00	0,798
Kamienica Wygoda	61,00	0,798
Karolinowo	46,00	-0,698
Koryciska	46,00	-0,698
Kroczewo	41,67	-1,130
Michałowek	66,00	1,296
Naborowo	61,00	0,798
Naborówiec	61,00	0,798
Niepiekła	41,67	-1,130
Nowe Olszyny	66,00	1,296
Przyborowice Dolne	46,00	-0,698
Przyborowice Górne	46,00	-0,698
Sadówiec	66,00	1,296
Słotwin	46,00	-0,698
Smulska	46,00	-0,698
Stare Olszyny	66,00	1,296
Stróżewo	66,00	1,296

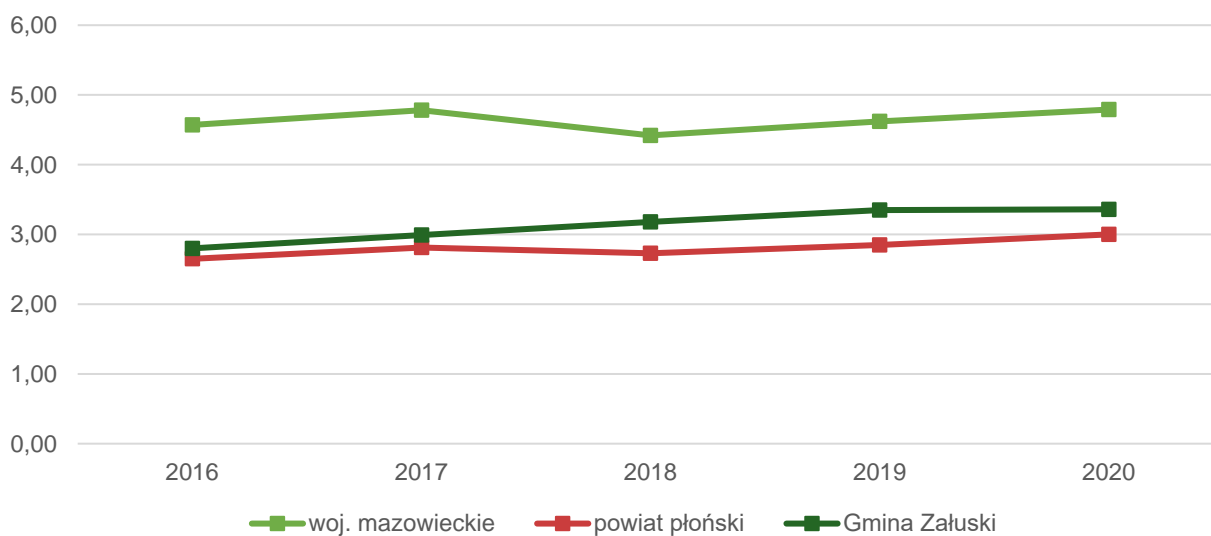
Szczytniki	46,00	-0,698
Szczytno	46,00	-0,698
Wilamy	41,67	-1,130
Wojny	41,67	-1,130
Wrońska	46,00	-0,698
Załuski	66,00	1,296
Zdunowo	66,00	1,296
Złotopolice	61,00	0,798

Źródło: Opracowanie własne.

Powyższa tabela odnosi się do analizy wskaźnikowej poziomu edukacji na terenie Gminy Załuski. Na podstawie badanego wskaźnika zauważyć można, że ze względu na wyniki egzaminów państwowych, najniższe wartości odnotowano w jednostkach: Falbogi Wielkie, Gostolin, Kroczewo, Niepiekta, Wilamy oraz Wojny. Do analiz wykorzystano wyniki egzaminów ósmoklasistów z j. polskiego, j. angielskiego oraz matematyki.

AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Aktywność społeczną rozumie się jako wszelkie działania jednostek, które są wykonywane w ramach określonych ról, przyczyniające się do ożywienia i aktywizacji grup społecznych oraz organizacji i innych jednostek. O aktywności mieszkańców danej Gminy, a także ich zaangażowaniu w życie społeczne świadczy m.in.: liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców, liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców, a także liczba działających na jej terenie organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Zestawiając ostatni wspomniany wskaźnik dla Gminy Załuski, powiatu płońskiego i województwa mazowieckiego zauważyć można, iż charakteryzuje się on tendencją wzrostową na przestrzeni analizowanych lat, a dodatkowo wskaźnik ten jest wyższy dla Gminy, niż dla powiatu. Najwyższy wskaźnik zaobserwowano w województwie.

Ryc. 9. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Załuski na tle porównywanych jednostek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie Gminy Załuski aktywność społeczną umożliwiają także świetlice wiejskie. Mieszczą się one w budynkach Ochotniczej Straży Pożarnej Nowe Wrońska, Kroczewo, Smulska, Szczytno i Załuski. Budynki te są wynajmowane, ale w razie potrzeb są udostępniane nieodpłatnie (na zebrania organizowane przez sołtysów, rady sołeckie, szkoły, przedszkola, zebrania organizacji pozarządowych, a także na organizację zajęć rekreacyjnych, sportowych, edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, imprez gminnych i innych).

Ponadto Gmina Załuski jest członkiem Lokalnej Grupy Działania Przyjazne Mazowsze, której głównym celem jest wspieranie rozwoju lokalnego na obszarze gmin będących członkami stowarzyszenia z uwzględnieniem potrzeb społecznych, gospodarczych oraz środowiskowych. LGD Przyjazne Mazowsze prowadzi działania na rzecz rozwoju gospodarczego z zakresu:

- wspierania inicjatyw mieszkańców, przedsiębiorców, rolników,
- poprawy zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacji poprzez wykorzystanie tych zasobów,
- podnoszenie wiedzy mieszkańców wsi na temat ochrony środowiska naturalnego, zmian klimatycznych, innowacji i wspieranie działań w tym zakresie oraz wiele innych.

Analizując wskaźniki dla aktywności społecznej w sferze społecznej zauważyć można, że tylko w jednostkach analitycznych: Karolinowo, Koryciska oraz Przyborowice Dolne występował dodatni wskaźnik liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców w Gminie. Podobna sytuacja wystąpiła przy analizie wskaźnika dotyczącego liczby kół gospodyń wiejskich. Należy zatem zwrócić uwagę, na fakt, iż zdecydowaną większość analizowanych jednostek charakteryzowała negatywna wartość wskaźników sfery społecznej w obszarze aktywność społeczna.

Tabela 16. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze aktywność społeczna

Jednostka analityczna	AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA			
	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców		Liczba kół gospodyń wiejskich na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Falbogi Wielkie	0,00	-0,521	0,00	-0,275
Gostolin	0,00	-0,521	0,00	-0,275
Kamienica	0,00	-0,521	0,00	-0,275
Kamienica Wygoda	0,00	-0,521	0,00	-0,275
Karolinowo	1,72	3,680	0,57	2,567
Koryciska	0,88	1,635	0,00	-0,275
Kroczewo	0,32	0,257	0,00	-0,275
Michałówek	0,00	-0,521	0,00	-0,275
Naborowo	0,00	-0,521	0,00	-0,275
Naborówiec	0,00	-0,521	0,00	-0,275
Niepiekła	0,00	-0,521	0,00	-0,275
Nowe Olszyny	0,00	-0,521	0,00	-0,275
Przyborowice Dolne	0,93	1,735	0,93	4,304

Przyborowice Górne	0,00	-0,521	0,00	-0,275
Sadówiec	0,00	-0,521	0,00	-0,275
Słotwin	0,00	-0,521	0,00	-0,275
Smulska	0,67	1,103	0,00	-0,275
Stare Olszyny	0,00	-0,521	0,00	-0,275
Stróżewo	0,00	-0,521	0,00	-0,275
Szczytniki	0,00	-0,521	0,00	-0,275
Szczytno	0,33	0,291	0,00	-0,275
Wilamy	0,00	-0,521	0,00	-0,275
Wojny	0,00	-0,521	0,00	-0,275
Wrońska	0,25	0,095	0,00	-0,275
Załużki	0,67	1,110	0,00	-0,275
Zdunowo	0,00	-0,521	0,00	-0,275
Złotopolice	0,00	-0,521	0,00	-0,275

Źródło: Opracowanie własne

4.2 Sfera gospodarcza

Do wspierania przedsiębiorczości w Gminie potrzebne jest prowadzenie działań sprzyjających rozwojowi oraz osiągnięciu sukcesów przez lokalnych przedsiębiorców. Gmina powinna prowadzić działania wpływające na poprawę jakości życia i zaspokajanie potrzeb mieszkańców, a także w zakresie poprawy stanu infrastruktury i poprawy warunków na rynku pracy. Największymi przedsiębiorcami zlokalizowanymi na terenie Gminy są:

- Green Factory Holding Sp. z o.o. – początkowo firma zajmowała się produkcją i sprzedażą świeżych warzyw, następnie rozszerzyła asortyment o produkty umyte i pocięte pod marką Fit&Easy, a obecnie przygotowuje warzywa w formie Ready to eat,
- Avit – przedsiębiorstwo zajmujące się produkcją świeżych warzyw oraz sałat freshline,
- Spectra Lighting – firma zajmująca się projektowaniem i sprzedażą oświetlenia z siedzibą w Warszawie (na terenie Gminy Załużki znajduje się zakład produkcyjny),
- PHU ROLBUD Jan Woźniak – oferuje sprzedaż materiałów budowlanych.

Oprócz wyżej wymienionych przedsiębiorstw na terenie Gminy funkcjonuje kilkaset gospodarstw zajmujących się uprawą truskawek. Z uwagi na charakter tej uprawy zauważa się duże zapotrzebowanie na pracowników sezonowych. Aby wesprzeć plantatorów Wójt Gminy Załużki zamieszcza przed rozpoczęciem sezonu odpowiednie ogłoszenie i zaprasza do podjęcia pracy przy zbiorze truskawek. W ten sposób powstaje baza pracowników sezonowych. Z drugiej strony duże zakłady pracy, oferujące zatrudnienie dla wielu pracowników oraz łatwość uzyskania w nich zatrudnienia mogą stanowić konkurencję dla lokalnych przedsiębiorców poszukujących pracowników. Zakłady takie znajdują się zazwyczaj w większych miastach czy gminach nastawionych na rozwój przemysłu. Dla Gminy Załużki ośrodkami konkurencyjnymi pod względem rynku pracy są: Nowy Dwór Mazowiecki, Płońsk oraz oddalona o około 40 km Warszawa.

Należy pamiętać, iż Załuski są Gminą wiejską o charakterze rolniczym, której głównym źródłem dochodu mieszkańców jest rolnictwo. Niemniej jednak analizie poddano również aspekt przedsiębiorczości mieszkańców. Poniższa tabela przedstawia kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze powiatu płońskiego w latach 2016-2020. W 2020 roku na terenie Gminy Załuski zarejestrowanych było 408 przedsiębiorstw, co stanowiło niecałe 6% spośród wszystkich przedsiębiorstw w powiecie. Największa liczba podmiotów gospodarczych w 2020 roku skupiona była w Mieście Płońsk i stanowiła prawie 40% firm z terenu powiatu. W stosunku do 2016 roku liczba przedsiębiorstw w Gminie Załuski wzrosła o 51 firm.

Tabela 17. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie płońskim w latach 2016-2020

JST	2016		2020		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2016-2020
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat płoński	6 415	100,0%	6 983	100,0%	568
m. Płońsk	2 604	40,6%	2 693	38,6%	89
m. Raciąż	397	6,2%	407	5,8%	10
Baboszewo	433	6,7%	478	6,8%	45
Czerwińsk nad Wisłą	315	4,9%	343	4,9%	28
Dzierżążnia	188	2,9%	208	3,0%	20
Joniec	160	2,5%	198	2,8%	38
Naruszewo	296	4,6%	320	4,6%	24
Nowe Miasto	293	4,6%	327	4,7%	34
Płońsk	578	9,0%	688	9,9%	110
Raciąż	341	5,3%	412	5,9%	71
Sochocin	459	7,2%	500	7,2%	41
Załuski	351	5,5%	408	5,8%	57

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Aby uszczegółwić informacje o poziomie rozwoju przedsiębiorczości w Gminie przeprowadzono także analizę liczby podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Gminy Załuski. Analiza dotyczyła zmian na przestrzeni

lat 2016-2020. Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw od roku 2017 corocznie przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Dodatkowo zauważyć można tendencję spadkową dla jednostek wyrejestrowywanych, co jest zjawiskiem pozytywnym i świadczy o sprzyjających warunkach do rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia nowych działalności gospodarczych.

Ryc. 10. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2016-2020 działających na terenie Gminy Załuski

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 18. Analiza wskaźnikowa sfery gospodarczej w obszarze aktywność gospodarcza – cz.1

AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA (I)								
Jednostka analityczna	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku na 100 mieszkańców		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym		Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku na 100 mieszkańców		Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Falbogi Wielkie	0,00	-0,772	0,00	-0,761	0,00	0,586	0,00	0,582
Gostolin	0,00	-0,772	0,00	-0,761	0,00	0,586	0,00	0,582
Kamienica	0,00	-0,772	0,00	-0,761	0,00	0,586	0,00	0,582
Kamienica Wygoda	0,00	-0,772	0,00	-0,761	0,00	0,586	0,00	0,582
Karolinowo	0,00	-0,772	0,00	-0,761	0,00	0,586	0,00	0,582
Koryciska	0,00	-0,772	0,00	-0,761	0,00	0,586	0,00	0,582
Kroczewo	0,16	-0,279	0,27	-0,305	0,16	-0,015	0,27	0,018
Michałówek	0,82	1,758	1,39	1,590	0,82	-2,499	1,39	-2,324
Naborowo	0,42	0,520	0,73	0,475	0,00	0,586	0,00	0,582
Naborówiec	0,47	0,677	0,87	0,711	0,47	-1,181	0,87	-1,237
Niepiekła	0,00	-0,772	0,00	-0,761	0,00	0,586	0,00	0,582
Nowe Olszyny	0,92	2,060	1,75	2,209	0,92	-2,867	1,75	-3,089
Przyborowice Dolne	0,93	2,086	1,79	2,262	0,00	0,586	0,00	0,582
Przyborowice Górne	0,00	-0,772	0,00	-0,761	0,00	0,586	0,00	0,582
Sadówiec	0,00	-0,772	0,00	-0,761	0,00	0,586	0,00	0,582

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 19. Analiza wskaźnikowa sfery gospodarczej w obszarze aktywność gospodarcza – cz.2

AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA (II)								
Jednostka analityczna	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku na 100 mieszkańców		Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym		Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku na 100 mieszkańców		Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Słotwin	0,63	1,170	1,11	1,120	0,00	0,586	0,00	0,582
Smulska	0,00	-0,772	0,00	-0,761	0,00	0,586	0,00	0,582
Stare Olszyny	0,00	-0,772	0,00	-0,761	0,67	-1,923	1,14	-1,796
Stróżewo	0,32	0,221	0,54	0,159	0,00	0,586	0,00	0,582
Szczytniki	0,00	-0,772	0,00	-0,761	0,00	0,586	0,00	0,582
Szczytno	0,00	-0,772	0,00	-0,761	0,33	-0,668	0,58	-0,642
Wilamy	0,66	1,272	1,14	1,163	0,00	0,586	0,00	0,582
Wojny	0,00	-0,772	0,00	-0,761	0,00	0,586	0,00	0,582
Wrońska	0,25	0,010	0,47	0,026	0,25	-0,367	0,47	-0,391
Załuski	0,45	0,606	0,80	0,593	0,22	-0,254	0,40	-0,255
Zdunowo	0,00	-0,772	0,00	-0,761	0,00	0,586	0,00	0,582
Złotopolice	0,73	1,473	1,28	1,409	0,36	-0,782	0,64	-0,759

Źródło: Opracowanie własne.

Powyższa tabela przedstawia analizę wskaźnikową dla sfery gospodarczej w zakresie aktywności gospodarczej. Pierwszymi ze wskazanych w tabeli wskaźników są stymulanty: liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku na 100 mieszkańców i liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym. W obu przypadkach jednostkami charakteryzującymi się wysoką wartością były: Przyborowice Dolne, Nowe Olszyny oraz Michałowek. Kolejne dwa analizowane wskaźniki: liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku na 100 mieszkańców oraz liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2020 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym to destymulanty. Najwięcej podmiotów gospodarczych wyrejestrowało się w 2020 roku w jednostkach: Nowe Olszyny, Michałowek oraz Stare Olszyny.

4.3 Sfera środowiskowa

Sytuację w sferze środowiskowej przeanalizowano na podstawie danych obrazujących pokrycie przestrzeni wyrobami azbestowymi, tj.

- liczby budynków mieszkalnych, pokrytych płytami azbestowo-cementowymi, na 100 mieszkańców,
- powierzchni materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców.

Ustawa o rewitalizacji wskazuje, że szczególnymi zjawiskami kryzysowymi występującymi w sferze środowiskowej są przekroczone standardy jakości środowiska oraz obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska. Przykładem odpadu szkodliwego dla życia i zdrowia ludzi jest azbest.

Azbest stanowi występujący w przyrodzie minerał składający się z włókien, które można rozdzielić na cienkie i trwałe wiązki. Jego szerokie zastosowanie widoczne jest w wielu gałęziach przemysłu, z uwagi na znakomite właściwości izolacyjne włókien azbestowych (odporność na wysokie temperatury, ogień i substancje chemiczne, nieprzewodzenie prądu itp.). Azbest jest także często używany do wzmocnienia cementu i innych materiałów.

Wpływ azbestu na organizm człowieka związany jest bezpośrednio z wnikaniem włókien azbestowych do organizmu człowieka poprzez układ oddechowy. Włókna azbestu gromadzą się i zalegają w płucach. Występuje także w niewielkim stopniu wchłanianie azbestu przez skórę.

W wyniku przedostania się do organizmu ludzkiego pyłu azbestowego przez układ oddechowy mogą nastąpić takie zmiany chorobowe jak:

- pylica azbestowa – azbestoza,
- nowotwory złośliwe – rak płuc i opłucnej,
- zgrubienia opłucnej.

Poniższa tabela przedstawia analizę wskaźnikową sfery środowiskowej w zakresie pokrycia przestrzeni azbestem. Jednostkami analitycznymi charakteryzującymi się najbardziej

niekorzystnymi wynikami badanych wskaźników były Przyborowice Górne, Sadówiec, Naborowo i Falbogi Wielkie.

Tabela 20. Analiza wskaźnikowa sfery środowiskowej w obszarze pokrycie azbestem

POKRYCIE AZBESTEM				
Jednostka analityczna	Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi na 100 mieszkańców		Powierzchnia materiałów zawierających azbest na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Falbogi Wielkie	6,38	-0,790	1017,02	-1,168
Gostolin	0,88	1,561	160,18	1,342
Kamienica	4,10	0,187	610,93	0,021
Kamienica Wygoda	7,14	-1,115	842,06	-0,656
Karolinowo	1,15	1,448	272,41	1,013
Koryciska	3,54	0,426	499,12	0,349
Kroczewo	2,40	0,915	228,12	1,143
Michałówek	4,92	-0,164	763,11	-0,424
Naborowo	7,95	-1,460	951,05	-0,975
Naborówiec	4,69	-0,068	707,98	-0,263
Niepiekła	3,86	0,289	558,30	0,176
Nowe Olszyny	4,59	-0,022	498,17	0,352
Przyborowice Dolne	4,63	-0,040	505,56	0,330
Przyborowice Górne	10,71	-2,642	1594,05	-2,858
Sadówiec	9,09	-1,948	1463,64	-2,476
Słotwin	6,29	-0,750	916,98	-0,875
Smulska	4,00	0,229	680,67	-0,183
Stare Olszyny	4,00	0,229	487,33	0,383
Stróżewo	2,25	0,977	295,18	0,946
Szczytniki	2,55	0,850	323,57	0,863
Szczytno	3,00	0,657	431,67	0,546
Wilamy	7,28	-1,176	763,58	-0,426
Wojny	1,56	1,271	239,06	1,111
Wrońska	3,80	0,316	454,94	0,478
Załuski	4,91	-0,160	563,62	0,160
Zdunowo	2,78	0,752	387,50	0,676
Złotopolice	4,00	0,229	476,36	0,416

Źródło: Opracowanie własne.

Warto jednak zaznaczyć, że Gmina Załuski aktywnie działa na rzecz poprawy aktualnego stanu poprzez realizację zadań z zakresu usuwania i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest.

Realizując zadania z zakresu ochrony środowiska, Gmina Załuski współpracuje także z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w sprawie programu Czyste Powietrze, którego podstawowym celem jest poprawa

efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Program oferuje dofinansowania dla mieszkańców w zakresie termomodernizacji budynków, wymiany pieców oraz instalacji OZE. Na terenie Gminy uruchomiony został punkt konsultacyjny dla mieszkańców.

4.4 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W Ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 485.) wyszczególniono przykłady zjawisk kryzysowych mogących wystąpić w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, są to:

- niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny,
- brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość,
- niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru,
- niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami,
- niski poziom obsługi komunikacyjnej,
- niedobór lub niska jakość terenów publicznych.

Sytuację w sferze przestrzenno-funkcjonalnej przeanalizowano na podstawie danych obrazujących dostęp do określonych obiektów infrastruktury publicznej, tj.:

- liczba obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców,
- liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców.

Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody, tereny zieleni to tereny urządzone, pokryte roślinnością, pełniące wielofunkcyjne zadania w zakresie ochrony oraz kształtowania środowiska i klimatu. W kontekście sfery społecznej tereny zieleni pełnić mogą bardzo istotną rolę, gwarantując mieszkańcom miejsca do wypoczynku i rekreacji, co przekładać będzie się bezpośrednio na kondycję psychofizyczną mieszkańców poszczególnych obszarów.

Obiekty infrastruktury sportowej oraz place zabaw umożliwiają mieszkańcom jednostki samorządu terytorialnego prowadzenie aktywnego trybu życia już od najmłodszych lat. Aktywność fizyczna przekładająca się na sprawność psychofizyczną, prowadzi do kształtowania wśród mieszkańców postaw prozdrowotnych, tak ważnych szczególnie w obliczu epidemii wirusa SARS-CoV-2.

Poniższa tabela przedstawia analizę wskaźnikową dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej.

Tabela 21. Analiza wskaźnikowa sfery przestrzenno-funkcjonalnej w obszarze dostępność infrastruktury publicznej

Jednostka analityczna	DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ			
	Liczba obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców		Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Falbogi Wielkie	0,00	-0,681	0,00	-0,538
Gostolin	0,00	-0,681	0,00	-0,538
Kamienica	0,82	1,341	0,27	0,512
Kamienica Wygoda	0,00	-0,681	0,00	-0,538
Karolinowo	1,15	2,155	0,57	1,670
Koryciska	0,88	1,502	0,88	2,862
Kroczewo	0,64	0,895	0,00	-0,538
Michałówek	0,00	-0,681	0,00	-0,538
Naborowo	0,00	-0,681	0,00	-0,538
Naborówiec	0,00	-0,681	0,00	-0,538
Niepiekła	0,00	-0,681	0,00	-0,538
Nowe Olszyny	0,92	1,582	0,92	2,987
Przyborowice Dolne	0,00	-0,681	0,00	-0,538
Przyborowice Górne	0,00	-0,681	0,00	-0,538
Sadówiec	0,00	-0,681	0,00	-0,538
Słotwin	0,00	-0,681	0,00	-0,538
Smulska	0,00	-0,681	0,00	-0,538
Stare Olszyny	0,00	-0,681	0,00	-0,538
Stróżewo	0,64	0,906	0,32	0,697
Szczytniki	0,00	-0,681	0,00	-0,538
Szczytno	1,00	1,786	0,33	0,743
Wilamy	0,00	-0,681	0,00	-0,538
Wojny	0,00	-0,681	0,00	-0,538
Wrońska	0,51	0,568	0,25	0,435
Załuski	0,89	1,522	0,22	0,320
Zdunowo	0,00	-0,681	0,00	-0,538
Złotopolice	0,00	-0,681	0,00	-0,538

Źródło: opracowanie własne.

W większości jednostek analiza wskaźnikowa dotycząca liczby obiektów infrastruktury sportowej na 100 mieszkańców oraz liczby ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców wykazała wartości ujemne, stanowiące o niedostatecznej liczbie takich obiektów. Największy problem zdiagnozowano w jednostkach: Falbogi Wielkie, Gostolin, Kamienica Wygoda, Michałówek, Naborowo, Naborówiec, Niepiekła, Przyborowice Dolne, Przyborowice Górne, Sadówiec, Słotwin, Smulska, Stare Olszyny, Szczytniki, Wilamy, Wojny, Zdunowo oraz Złotopolice, w których brak jest jakiegokolwiek obiektu mogącego służyć mieszkańcom w czasie aktywności fizycznej. Sferę przestrzenno-funkcjonalną oceniono pozytywnie jedynie w jednostkach: Karolinowo, Szczytno i Załuski pod względem obiektów infrastruktury sportowej przypadającej na 100 mieszkańców oraz w jednostkach Karolinowo,

Koryciska i Nowe Olszyny biorąc pod uwagę liczbę ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców.

4.5 Sfera techniczna

Ustawa o rewitalizacji wskazuje, że wśród negatywnych zjawisk technicznych należy przeanalizować w szczególności:

- **stan degradacji technicznej obiektów** budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym,
- **brak funkcjonowania rozwiązań technicznych** umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Obiekty przestrzeni publicznej będące w złym stanie technicznym wpływają negatywnie m. in. na wizerunek i promocję całej Gminy, na jakość życia mieszkańców, stan środowiska oraz na zachowanie ładu przestrzennego i walorów estetycznych. Tereny, na których stan techniczny obiektów, określa się jako zły lub bardzo zły – odstrasza, prowadząc często do unikania ich przez lokalną społeczność, a w najgorszych przypadkach do zupełnego opustoszenia.

Do grupy obiektów wymagających najczęściej gruntownych lub częściowych remontów zalicza się budynki komunalne, przyjęte jako ogół budynków należących do zasobu mieszkaniowego Gminy, służące realizacji zadań własnych Gminy. Na poziom ogólnego zadowolenia mieszkańców wpływa również przestrzeń, w której realizowane są usługi z zakresu oświaty (szkoły, przedszkola), ochrony zdrowia (ośrodki zdrowia, przychodnie), działań władz samorządowych (urzędy, inne placówki) itp. Stan wszystkich tych obiektów ma bezpośredni wpływ na nastroje i emocje pojawiające się w sferze społecznej. Dostosowane do potrzeb mieszkańców, wyremontowane budynki zachęcają do spędzania w nich czasu.

Warto zauważyć, że stan techniczny budynku to także jego efektywność energetyczna, brak barier architektonicznych oraz zastosowanie technologii grzewczych wykorzystujących odnawialne źródła energii.

Poniższa tabela przedstawia analizę wskaźnikową dla sfery technicznej. Negatywne wartości badanego wskaźnika zaobserwowano jedynie w jednostce analitycznej Załuski.

Tabela 22. Analiza wskaźnikowa sfery technicznej w obszarze stan techniczny przestrzeni publicznej

STAN TECHNICZNY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ				
Jednostka analityczna	Liczba budynków mieszkalnych w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców		Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów w ogólnej liczbie budynków komunalnych	
	wskaźnik	standaryzacja	wskaźnik	standaryzacja
Falbogi Wielkie	0,00	0,196	0,0%	0,196
Gostolin	0,00	0,196	0,0%	0,196
Kamienica	0,00	0,196	0,0%	0,196
Kamienica Wygoda	0,00	0,196	0,0%	0,196
Karolinowo	0,00	0,196	0,0%	0,196
Koryciska	0,00	0,196	0,0%	0,196
Kroczewo	0,00	0,196	0,0%	0,196
Michałówek	0,00	0,196	0,0%	0,196
Naborowo	0,00	0,196	0,0%	0,196
Naborówiec	0,00	0,196	0,0%	0,196
Niepiekła	0,00	0,196	0,0%	0,196
Nowe Olszyny	0,00	0,196	0,0%	0,196
Przyborowice Dolne	0,00	0,196	0,0%	0,196
Przyborowice Górne	0,00	0,196	0,0%	0,196
Sadówiec	0,00	0,196	0,0%	0,196
Słotwin	0,00	0,196	0,0%	0,196
Smulska	0,00	0,196	0,0%	0,196
Stare Olszyny	0,00	0,196	0,0%	0,196
Stróżewo	0,00	0,196	0,0%	0,196
Szczytniki	0,00	0,196	0,0%	0,196
Szczytno	0,00	0,196	0,0%	0,196
Wilamy	0,00	0,196	0,0%	0,196
Wojny	0,00	0,196	0,0%	0,196
Wrońska	0,00	0,196	0,0%	0,196
Załuski	0,22	-5,099	100,0%	-5,099
Zdunowo	0,00	0,196	0,0%	0,196
Złotopolice	0,00	0,196	0,0%	0,196

Źródło: opracowanie własne.

5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Zgodnie z przyjętą metodą do obszaru zdegradowanego włączone mogą zostać wszystkie jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny natężenia zjawisk kryzysowych w sferze społecznej jest niższy niż 0 oraz dla których zidentyfikowano przynajmniej jedno negatywne zjawisko w przynajmniej jednej z 4 sfer wskazanych w art. 9 ust. 1 pkt 1-4 Ustawy o rewitalizacji.

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji, obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic. Warunkiem jest stwierdzenie na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Dokonana w poprzedniej części dokumentu analiza wskaźnikowa, pozwoliła zdiagnozować natężenie zjawisk kryzysowych sfery społecznej w następujących jednostkach analitycznych Gminy Załuski: **Falbogi Wielkie, Kamienica, Kroczewo, Michałówek, Niepiekła, Nowe Olszyny, Przyborowice Dolne, Przyborowice Górne, Słotwin, Stare Olszyny, Szczytno, Wilamy, Złotopolice i Zdunowo.**

Z kolei analiza wskaźnikowa oparta na korelacji sfery społecznej z pozostałymi sferami tj. sferą gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną pozwoliła uzyskać macierz obrazującą występowanie negatywnych zjawisk w poszczególnych jednostkach analitycznych.

W Tabeli nr 23 przedstawiono w sposób zbiorczy wyniki analizy sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego. Z kolei Tabela nr 24 przedstawia to samo zestawienie po uszeregowaniu i uporządkowaniu występowania negatywnych zjawisk, ale już tylko dla sfery społecznej. Oprócz tego w tabeli tej znajdują się m.in. takie informacje jak: liczba pozostałych sfer, w których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych, powierzchnia, czy liczba ludności badanych jednostek. Jednostki zostały uszeregowane zgodnie z natężeniem występowania zjawisk kryzysowych w sferze społecznej.

W tak przyjętej analizie, obszar zdegradowany stanowi czternaście jednostek analitycznych zamieszkałych, których łączna powierzchnia wynosi 64,92 km², co stanowi 59,8% ogólnej powierzchni Gminy. Zamieszkuje je łącznie 3 1116 osób, co stanowi 54,8% wszystkich mieszkańców Gminy Załuski.

Tabela 23. Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego – zestawienie zbiorcze

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
Falbogi Wielkie	-0,726	-0,091	-0,979	-0,610	0,196
Gostolin	0,682	-0,091	1,452	-0,610	0,196
Kamienica	-0,109	-0,091	0,104	0,926	0,196
Kamienica Wygoda	0,136	-0,091	-0,885	-0,610	0,196
Karolinowo	0,904	-0,091	1,231	1,912	0,196
Koryciska	0,299	-0,091	0,387	2,182	0,196
Kroczewo	-0,196	-0,145	1,029	0,179	0,196
Michałówek	-0,154	-0,369	-0,294	-0,610	0,196
Naborowo	0,049	0,541	-1,218	-0,610	0,196
Naborówiec	0,370	-0,257	-0,166	-0,610	0,196
Niepiekła	-0,347	-0,091	0,232	-0,610	0,196
Nowe Olszyny	-0,202	-0,422	0,165	2,285	0,196
Przyborowice Dolne	-0,290	1,379	0,145	-0,610	0,196
Przyborowice Górne	-0,646	-0,091	-2,750	-0,610	0,196
Sadówiec	0,122	-0,091	-2,212	-0,610	0,196
Słotwin	-0,026	0,864	-0,813	-0,610	0,196
Smulska	0,381	-0,091	0,023	-0,610	0,196
Stare Olszyny	-0,004	-1,313	0,306	-0,610	0,196
Stróżewo	0,348	0,387	0,962	0,801	0,196
Szczytniki	0,031	-0,091	0,857	-0,610	0,196
Szczytno	-0,084	-0,711	0,602	1,264	0,196
Wilamy	-0,631	0,901	-0,801	-0,610	0,196
Wojny	0,136	-0,091	1,191	-0,610	0,196
Wrońska	0,013	-0,180	0,397	0,501	0,196
Załużki	0,191	0,173	0,000	0,921	-5,099
Zdunowo	-0,199	-0,091	0,714	-0,610	0,196
Złotopolice	-0,048	0,335	0,322	-0,610	0,196

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 24. Obszary zdegradowane na terenie Gminy Załuski tj. jednostki dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartości poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Liczba pozostałych sfer, w których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych	Liczba ludności w jednostce analitycznej	Udział wśród całkowitej ludności gminy	Powierzchnia jednostki analitycznej (km ²)	Udział w całkowitej powierzchni Gminy (%)
Falbogi Wielkie	-0,726	3	47	0,8%	2,89	2,7%
Przyborowice Górne	-0,646	3	84	1,5%	3,05	2,8%
Wilamy	-0,631	2	151	2,7%	2,43	2,2%
Niepiekła	-0,347	2	259	4,6%	4,87	4,5%
Przyborowice Dolne	-0,290	1	108	1,9%	3,81	3,5%
Nowe Olszyny	-0,202	1	109	1,9%	3,82	3,5%
Zdunowo	-0,199	2	360	6,3%	4,35	4,0%
Kroczewo	-0,196	1	626	11,0%	5,85	5,4%
Michałówek	-0,154	3	122	2,1%	2,78	2,6%
Kamienica	-0,109	1	366	6,4%	7,05	6,5%
Szczytno	-0,084	1	300	5,3%	4,85	4,5%
Złotopolice	-0,048	1	275	4,8%	9,67	8,9%
Słotwin	-0,026	2	159	2,8%	5,92	5,5%
Stare Olszyny	-0,004	2	150	2,6%	3,57	3,3%

Źródło: opracowanie własne

6. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji to zgodnie z art. 10 Ustawy o rewitalizacji: *obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację.*

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni Gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców Gminy.

Z ustawy wynika zatem, że aby dany obszar Gminy mógł zostać uznany za obszar rewitalizacji konieczne jest, by występowała na nim koncentracja negatywnych zjawisk oraz by obszar ten był istotny dla rozwoju lokalnego całej Gminy.

Zgodnie z ustaleniami dokonanymi w toku konsultacji wewnątrzgminnych, opierających się na debatach, rozmowach oraz uzgodnieniach władz samorządowych i jednostek organizacyjnych Gminy, jako obszar rewitalizacji w Gminie Załuski wyznaczono 5 jednostek analitycznych spełniających oba poniższe kryteria:

- I. **Jednostką obszaru rewitalizacji jest jednostka, zamieszkiwana przez minimum 100 mieszkańców.**
- II. **Jednostką obszaru rewitalizacji jest jednostka, w której stwierdza się występowanie negatywnych zjawisk w minimum 1 innej niż społecznej sferze.**

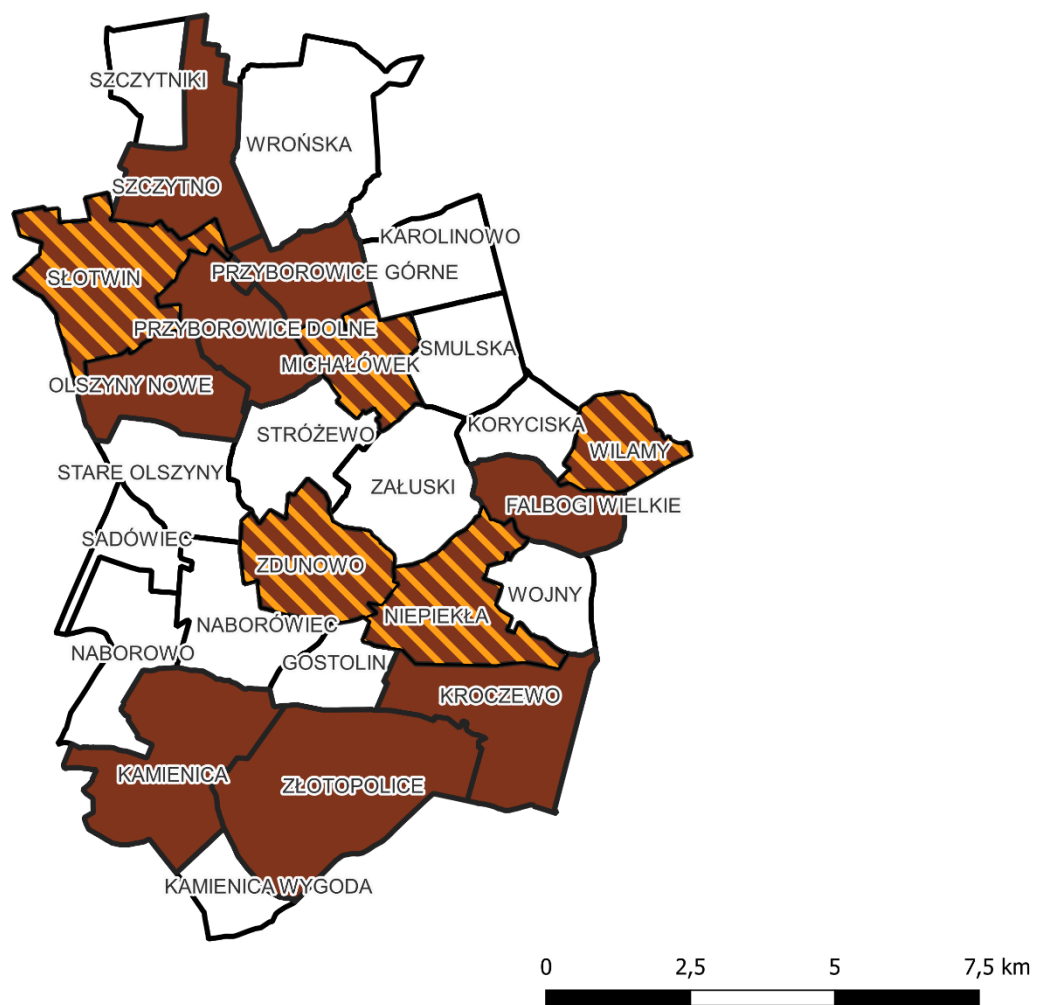
Zgodnie z wyżej przyjętymi kryteriami do jednostek obszaru rewitalizacji zaliczono: **Wilamy, Niepiekła, Zdunowo, Michałówek oraz Słotwin.**

Obszar rewitalizacji zamieszkuje 1051 osób, co stanowi 18,5% ludności Gminy, a jego powierzchnia wynosi 20,35 km², czyli 18,8% całkowitej powierzchni Gminy Załuski. Jednostki zaliczone do obszaru rewitalizacji nie są jedynymi, w których zdiagnozowano nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych, ale charakteryzują się ich największym natężeniem i spełniają określone wyżej kryteria.

W wyniku przeprowadzenia analizy wskaźnikowej wyznaczono obszar rewitalizacji, który składa się z jednostek niegraniczących ze sobą (z wyjątkiem jednostek Zdunowo i Niepiekła). Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Warto także zaznaczyć, że oprócz nagromadzenia w danych jednostkach zjawisk kryzysowych, charakteryzują je dodatkowe czynniki, świadczące o potrzebie przeprowadzenia w ich granicach działań rewitalizacyjnych. W granicach większości omawianych jednostek zlokalizowane są zdewastowane budynki: w jednostce Michałówek znajduje się budynek po byłej mleczarni, w jednostce Słotwin budynki po byłej mleczarni oraz Spółdzielni Kótek Rolniczych, a w jednostce Wilamy, budynki mieszkalne w złym stanie technicznym. Natomiast na terenie jednostki Zdunowo znajdują się tereny popegeerowskie. Takie zaplecze wraz z występującymi tam negatywnymi zjawiskami społecznymi uznaje się za obszar będący w stanie kryzysowym, wymagający interwencji za sprawą przeprowadzenia rewitalizacji.

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego wraz z obszarem rewitalizacji prezentuje mapa ewidencyjna sporządzona zgodnie z art. 11 ust. 4 Ustawy o rewitalizacji w brzmieniu: *Załącznikiem do uchwały, o której mowa w art. 8, jest mapa w skali co najmniej 1:5000, sporządzona z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej, w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne, na której wyznacza się obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji.*

Ryc. 11. Uproszczona mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Załuski

Źródło: opracowanie własne.

SPIS RYSUNKÓW

Ryc. 1. Położenie Gminy Załuski na tle powiatu płońskiego	4
Ryc. 2. Obszary chronionego krajobrazu na terenie Gminy Załuski.....	6
Ryc. 3. Jednostki analityczne na terenie Gminy Załuski	13
Ryc. 4. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Załuski	18
Ryc. 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Załuski na tle powiatu	22
Ryc. 6. Zmiany liczby ludności w Gminie Załuski w latach 2010-2020	30
Ryc. 7. Struktura ludności w Gminie Załuski w latach 2016-2020.....	30
Ryc. 8. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Załuski w 2020 r. na tle powiatu	35
Ryc. 9. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Załuski na tle porównywanych jednostek	36
Ryc. 10. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2016-2020 działających na terenie Gminy Załuski.....	40
Ryc. 11. Uproszczona mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Załuski	54

SPIS TABEL

Tabela 1. Zmiany liczby ludności w powiecie płońskim w latach 2016-2020	7
Tabela 2. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Załuski w 2016 i 2020 roku.....	8
Tabela 3. Jednostki analityczne wyznaczone na terenie Gminy Załuski	12
Tabela 4. Spis wskaźników wybranych w celu dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych – SFERA SPOŁECZNA	15
Tabela 5. Spis wskaźników wybranych w celu dokonaniu analizy wskaźnikowej wskazanych jednostek analitycznych – SFERA GOSPODARCZA, ŚRODOWISKOWA, PRZESTRZENNO-FUNKcjONALNA i TECHNICZNA.....	16
Tabela 6. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze bezrobocie– cz.1	20
Tabela 7. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze bezrobocie – cz.2.....	21
Tabela 8. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze ubóstwo	24
Tabela 9. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze przestępczość.....	25
Tabela 10. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze osoby ze szczególnymi potrzebami – cz.1	27
Tabela 11. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze osoby ze szczególnymi potrzebami – cz.2	28
Tabela 12. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Załuski w 2016 i 2020 roku na tle innych jednostek.....	31
Tabela 13. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze kapitał ludzki – cz.1	32
Tabela 14. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze kapitał ludzki – cz.2	33
Tabela 15. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze poziom edukacji	35
Tabela 16. Analiza wskaźnikowa sfery społecznej w obszarze aktywność społeczna	37
Tabela 17. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie płońskim w latach 2016-2020.....	39
Tabela 18. Analiza wskaźnikowa sfery gospodarczej w obszarze aktywność gospodarcza – cz.1.....	41
Tabela 19. Analiza wskaźnikowa sfery gospodarczej w obszarze aktywność gospodarcza – cz.2.....	42
Tabela 20. Analiza wskaźnikowa sfery środowiskowej w obszarze pokrycie azbestem	44
Tabela 21. Analiza wskaźnikowa sfery przestrzenno-funkcjonalnej w obszarze dostępność infrastruktury publicznej	46
Tabela 22. Analiza wskaźnikowa sfery technicznej w obszarze stan techniczny przestrzeni publicznej	48
Tabela 23. Analiza sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej przy użyciu wskaźnika syntetycznego – zestawienie zbiorcze.....	50
Tabela 24. Obszary zdegradowane na terenie Gminy Załuski tj. jednostki dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartości poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer	51